

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародного менеджменту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародні економічні відносини

Галузь знань

29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність

292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Міграційна політика України в умовах імплементації Угоди
про Асоціацію з ЄС»

здобувача: Кепіної Єлизавети Олександрівни

Науковий керівник: доцент, к.е.н.,
Козачок Тетяна Сергіївна

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: кандидат економічних наук, доцент,
Бурмака Микола Олексійович

(підпис)

Київ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА
ГЕТЬМАНА»

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної економіки

**Освітньо-професійна
програма**

Міжнародні економічні відносини

Галузь знань

29 «Міжнародні економічні відносини»

Спеціальність

292 «Міжнародні економічні відносини»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

_____ С.І. Ткаленко

«____» _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ М.О.Бурмака

«____» _____ 2023 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Кепіної Єлизавети Олександрівни
(*прізвище, ім'я, по батькові*)

денної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Міграційна політика України в умовах імплементації Угоди
про Асоціацію з ЄС»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «» 2023 р №

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

План кваліфікаційної бакалаврської роботи	
Розділ 1	Теоретичні засади сутності міграційної політики (назва розділу)
Розділ 2	Дослідження особливостей формування міграційної політики (назва розділу)

Об'єкт дослідження:	процес формування міграційної політики України
Предмет дослідження:	напрямки удосконалення міграційної політики України в умовах імплементації угоди про асоціацію з ЄС.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	на основі теоретичних і методичних положень щодо міграційної політики країни обґрунтувати напрями удосконалення міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	розглянути міграційну політику країни: сутність, завдання, функції, основні принципи формування
	розглянути інституційне забезпечення міграційної політики України
	дослідити еволюційний контекст розвитку міграційної політики України
У розділі 2	описати етапи формування спільної міграційної політики Європейського Союзу
	виявити особливості міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС;
	розглянути переваги та недоліки співпраці України з ЄС у сфері міграції в рамках імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС
У розділі 3	визначити проблеми міграційних процесів в Україні та шляхи їх вирішення
	запропонувати перспективні напрямки удосконалення міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС

**Завдання підготував
науковий керівник**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«____» _____ 20__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«____» _____ 20__ р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 73 сторінки, 7 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел з 59 найменувань.

Міграційна політика України в умовах імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС

Об'єктом дослідження є процес формування міграційної політики України

Предметом дослідження є напрямки удосконалення міграційної політики України в умовах імплементації угоди про асоціацію з ЄС.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи – на основі теоретичних і методичних положень щодо міграційної політики країни обґрунтувати напрями удосконалення міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

- розглянути міграційну політику країни: сутність, завдання, функції, основні принципи формування;
- оглянути інституційне забезпечення міграційної політики України;
- дослідити еволюційний контекст розвитку міграційної політики України;
- описати етапи формування спільної міграційної політики Європейського Союзу;
- виявити особливості міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС;
- розглянути переваги та недоліки співпраці України з ЄС у сфері міграції в рамках імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС;
 - визначити проблеми міграційних процесів в Україні та шляхи їх вирішення
 - запропонувати перспективні напрямки удосконалення міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС.

Практичне значення отриманих результатів. Здійснене дослідження міграційної політики України в умовах імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС має цінність завдяки комплексній оцінці наявного стану цих явищ та має розгляд проблем й запропоновано перспективні напрямки удосконалення міграційної політики України.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2022-2023.

Рік захисту роботи 2023.

Ключові слова: міграційна політика, міграційні процеси, ЄС, угода про асоціацію, імплементація.

В і д г у к
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»

Кепіної Єлизавети Олександрівни

на тему «Міграційна політика України в умовах імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС »

1. Обґрунтування актуальності обраної теми, витриманість логічного ланцюга тема-об'єкт-предмет-мета-завдання-висновки, відповідність побудови роботи її назві, взаємозв'язок назв розділів та підрозділів (0-10 балів): *робота виконана на актуальну тему, відповідно до поставленої мети, завдань та визначених об'єкту та предмету дослідження (10 б.)*
 2. Рівень аналізу та повноти розгляду теоретичних концепцій, понятійного апарату досліджуваної предметної галузі; якість аналізу бібліографічних джерел; достатність глибини теоретичних досліджень за темою; цінність теоретичних висновків (0-10 балів): *теоретико-методологічні аспекти, висвітлені в роботі, відповідають достатньому рівню (10 б.)*
 3. Якість та глибина проведених аналітичних досліджень, застосування аналітичних розрахунків, якісного та кількісного аналізу, відповідність методів і засобів досліджень меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації результатів дослідження (0-15 балів): *аналітичні дослідження в дипломі в цілому виконані на достатньому рівні (15 б.)*
 4. Оцінка результатів досліджень; обґрунтування напрямів, наявність альтернативних підходів до вирішення досліджуваної проблеми, можливість впровадження результатів дослідження, рівень обґрунтування запропонованих рішень (0-15 балів): *запропоновані автором альтернативні підходи до вирішення проблеми, що порушується в роботі, є актуальними (15 б.)*
 5. Чіткість, обґрунтованість, практичне значення, можливість реалізації висновків (0-10 бал.): *окремі висновки та рекомендації автора можуть бути використані в аналітичній роботі на макроекономічному рівні (10 б.)*
 6. Оформлення роботи та дотримання графіку виконання БДР (0-10 балів): *у цілому робота оформлена з дотриманням поставлених вимог (10 б.)*
 7. Позитивні сторони дипломної роботи розкриваються у спробі автора запропонувати перспективні напрямки удосконалення міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС
 8. Недоліки роботи: *суттєвих недоліків робота не містить*
- Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи (0-70 балів): *70 балів*

Допущення КБР до захисту перед ЕК: *допущено*

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту

КОЗАЧОК Т.С.

“07” червня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	6
1.1. Міграційна політика України: сутність, завдання, функції, основні принципи формування.....	6
1.2. Інституційне забезпечення міграційної політики України	14
1.3. Еволюційний контекст розвитку міграційної політики України	21
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	27
2.1. Етапи формування спільної міграційної політики Європейського Союзу.....	27
2.2. Особливості міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС	38
2.3. Переваги та недоліки співпраці України з ЄС у сфері міграції в рамках імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС	46
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ТА ЄС.....	53
3.1. Проблема міграційних процесів в Україні та шляхи їх вирішення.....	53
3.2. Перспективні напрямки удосконалення міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС.....	60
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:.....	74

ВСТУП

Актуальність. Міграція є однією з найгостріших політичних проблем сучасного глобалізованого світу. Включення міграції до Цілей сталого розвитку підкреслює її зростаючу важливість і потенціал, який може бути досягнутий лише шляхом впровадження політики, яка сприятиме інтересам мігрантів і адекватно вирішуватиме виклики міграції. Створення широкої коаліції експертів, практиків і політиків може полегшити пошук ефективних стратегій, які можуть допомогти створити діалог і сформувані широкі громадські дискусії для кращого розуміння та подолання реальних чи уявних проблем.

На даний момент міграційна політика України зазнала багатьох змін, і основним носієм національної імміграційної політики є ЄС. Виконання умов Угоди про асоціацію з ЄС вимагає від України проведення ряду реформ і дає можливість спростити візовий режим. Імміграційний процес у нашій країні має як позитивні, так і негативні наслідки, тому регулювання імміграційного процесу має стратегічне значення для України.

Дослідженню української імміграційної політики, в тому числі в контексті імплементації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, присвячені роботи таких вітчизняних авторів: Баєр Л., Зобель М., Ремер Ф., Хелблінг М. , Блюк Н.В. , Гоц А., Гречко О., Длугопольська Т.І., Денисюк С.Ф., Ерфан Є.А., Кияшко О., Костенко В.О., Малиновська О.А., Риндзак О.Т., Рощина Н.В., Козачок Т.С., Ольшевська І.П., Столярчук Я.М., Кислицина О.В. та ін.

Мета кваліфікаційної роботи: на основі теоретичних і методичних положень щодо міграційної політики країни обґрунтувати напрями

удосконалення міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС.

Для досягнення мети роботи будуть виконані такі завдання:

- розглянути міграційну політику країни: сутність, завдання, функції, основні принципи формування;
- оглянути інституційне забезпечення міграційної політики України;
- дослідити еволюційний контекст розвитку міграційної політики України;
- описати етапи формування спільної міграційної політики Європейського Союзу;
- виявити особливості міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС;
- розглянути переваги та недоліки співпраці України з ЄС у сфері міграції в рамках імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС;
 - визначити проблеми міграційних процесів в Україні та шляхи їх вирішення
 - запропонувати перспективні напрямки удосконалення міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС.

Об’єктом є процес формування міграційної політики України.

Предметом дослідження є напрямки удосконалення міграційної політики України в умовах імплементації угоди про асоціацію з ЄС.

Методи дослідження: Фундаментальним методом дослідження виступає діалектичний, проводилось вивчення сутності міграційної політики. Також використовуються статистичні методи для дослідження динаміки міграційних процесів в Україні. Методи прогнозування використовуються в роботі для визначення перспектив розвитку міграційної політики України. Метод спостереження використовувався для визначення впливу факторів на міграційні процеси в Україні.

Графічний метод застосовувався для наочності проведених досліджень.

Інформаційна база: закони України, укази Президента України, нормативно-правові акти регулювання міграційних процесів в Україні та в країнах ЄС, наукові статті, монографії, підручники з досліджуваного питання.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

1.1 Міграційна політика України: сутність, завдання, функції, основні принципи формування

Оскільки ефективна міграційна політика значно пришвидшує соціально-економічний розвиток країни, а також дає можливість забезпечення потреб економіки в трудових ресурсах, то саме процес формування міграційної політики є значно важливим й потребує глобального дослідження. Отже, перед тим як розглянути завдання, функції та основні принципи формування міграційної політики, розглянемо наукові підходи до трактування сутності поняття «міграційна політика» (табл. 1.1).

**Таблиця 1.1 – Наукові підходи щодо трактування сутності
поняття «міграційна політика»**

Автор	Визначення	Джерело
1	2	3
М.П. Бублій	сукупність теоретичних положень, цілей і завдань, засобів і методів щодо регулювання внутрішніх і міждержавних процесів переміщення населення, її характер і спрямованість визначаються соціально-економічною стратегією держави, а також змістом зовнішньої політики на певному етапі розвитку.	[1]

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
В.С. Васильченко	сукупність заходів, що здійснюються державою з метою регулювання міграційних процесів, створення умов для реалізації інтелектуального і трудового потенціалу мігрантів, побудови демографічного правового суспільства, забезпечення належного соціально-економічного та демографічного розвитку, дотримання принципів захисту національних інтересів, безпеки і територіальної цілісності України.	[2, с. 10]
М.М. Відякіна	комплекс заходів, що ґрунтуються на соціально-економічних та демографічних потребах країни, які держава й суспільні інститути реалізують з метою управління міграційними потоками, забезпечення належних умов для гармонійного співіснування громадян і мігрантів, сталого соціально-економічного розвитку.	[3]
А.П. Голіков, О.А. Довгаль	комплекс законодавчих, організаційних, економічних заходів, спрямованих на регулювання в'їзду в країну і виїзду з країни населення, і зокрема робочої сили.	[4, с. 224]
С.Ф. Денисюк	комплекс заходів, які належать до сфери державного управління і включають процес прийняття рішень, врегульований правовими нормами, контрольований представницькою владою і спрямований на впорядкування міграційних процесів.	[5]
О.В. Кокорєва	концептуально-обґрунтована сукупність заходів державних і недержавних установ щодо регулювання й контролювання міграційних потоків з урахуванням соціально-економічного розвитку приймаючого регіону, національної сумісності, специфіки психології мігрантів і кліматичних особливостей місць розселення з дотриманням принципів захисту економічної безпеки національної економіки, а також подолання наслідків процесів міграції, що розвиваються стихійно.	[6, с. 5]
О.А. Малиновська	система умов, способів і заходів управління міграційною рухливістю населення.	[10, с. 12]
О.А. Малиновська	складова політики держави, спрямованої на збільшення своєї могутності та забезпечення безпеки.	[8, с. 33]

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
Е. Мейерс	результат взаємодії різних чинників соціально-економічного і зовнішньополітичного характеру, а також залежить від основних характеристик міграційного потоку і набуває інших рис залежно від того чи йдеться про трудову міграцію, переселенську міграцію, або пошуки притулку.	[9, с. 36]
В.М. Мойсеєнко	у вузькому сенсі – це вплив на механізми міграційного руху шляхом його стимулювання або, навпаки, обмеження, тоді як у широкому – на суспільні та соціально-економічні умови, які формують міграційну поведінку людей.	[10, с. 12]
Т.П. Петрова	система правових, фінансових, адміністративних і організаційних заходів держави та недержавних установ щодо регулювання міграційних процесів з позицій міграційних пріоритетів, кількісного та якісного складу міграційних потоків, їх соціальної, демографічної та економічної структури.	[10, с. 12]
О.Т. Риндзак	цілеспрямована діяльність органів державної влади щодо регулювання міграційних та інтеграційних процесів, а також пов'язаних з ними факторів з метою оптимізації міграційної активності населення з позицій національних пріоритетів, гармонізації індивідуальних і суспільних інтересів, яка у тісній взаємодії з іншими видами політики покликана сприяти покращенню якості життя населення і цілісності соціуму, а також відповідати потребам розвитку людини як найвищої цінності.	[12, с. 73]
А.У. Хомра	комплекс розробок і заходів, спрямований на формування необхідних потоків і потрібної інтенсивності міграції населення.	[10, с. 12]

Покращення міграційної політики визначає очевидну потребу формування сутності економічної категорії «міграційна політика». Оскільки чіткого визначення поняття «міграційна політика» немає, це визначення потребує коригування. Розбіжність у поглядах науковців і практиків щодо тлумачення сутності цього поняття потребує окремого наукового дослідження.

На думку багатьох дослідників, наразі найбільш прийнятною для аналізу міграційної політики є позиція Е. Мейерса (Meyers E.) [9, ст. 36], однак вона переважно базується на досвіді розвинутих країн, який базується переважно на прикладах країн призначення, а не походження мігрантів. Проаналізувавши різні думки науковців стосовно трактування

поняття «міграційна політика» [9, ст. 36], представимо власне трактування даної категорії. На нашу думку, міграційна політика – це комплекс заходів держави стосовно ефективного регулювання міграційних процесів задля досягнення сталого економічного розвитку держави та його відповідність викликам сучасної глобалізації.

Ефективна міграційна політика має об'єднувати в собі інтереси як держави так і мігрантів. Зрештою, це визначення містить своє специфічне наповнення, тобто враховує розвиток процесів глобалізації та досягнення сталого економічного розвитку держави.

Поняття міграційної політики включає в себе сукупність законодавчих актів, соціальних заходів і міжнародних угод з регулювання внутрішніх і зовнішніх міграційних потоків, з метою протидії факторам, які викликають небажану міграцію [14].

Відповідно до проекту Закону України «Про основні засади державної міграційної політики України» від 2009 року цілями міграційної політики України є (рис.1.1).

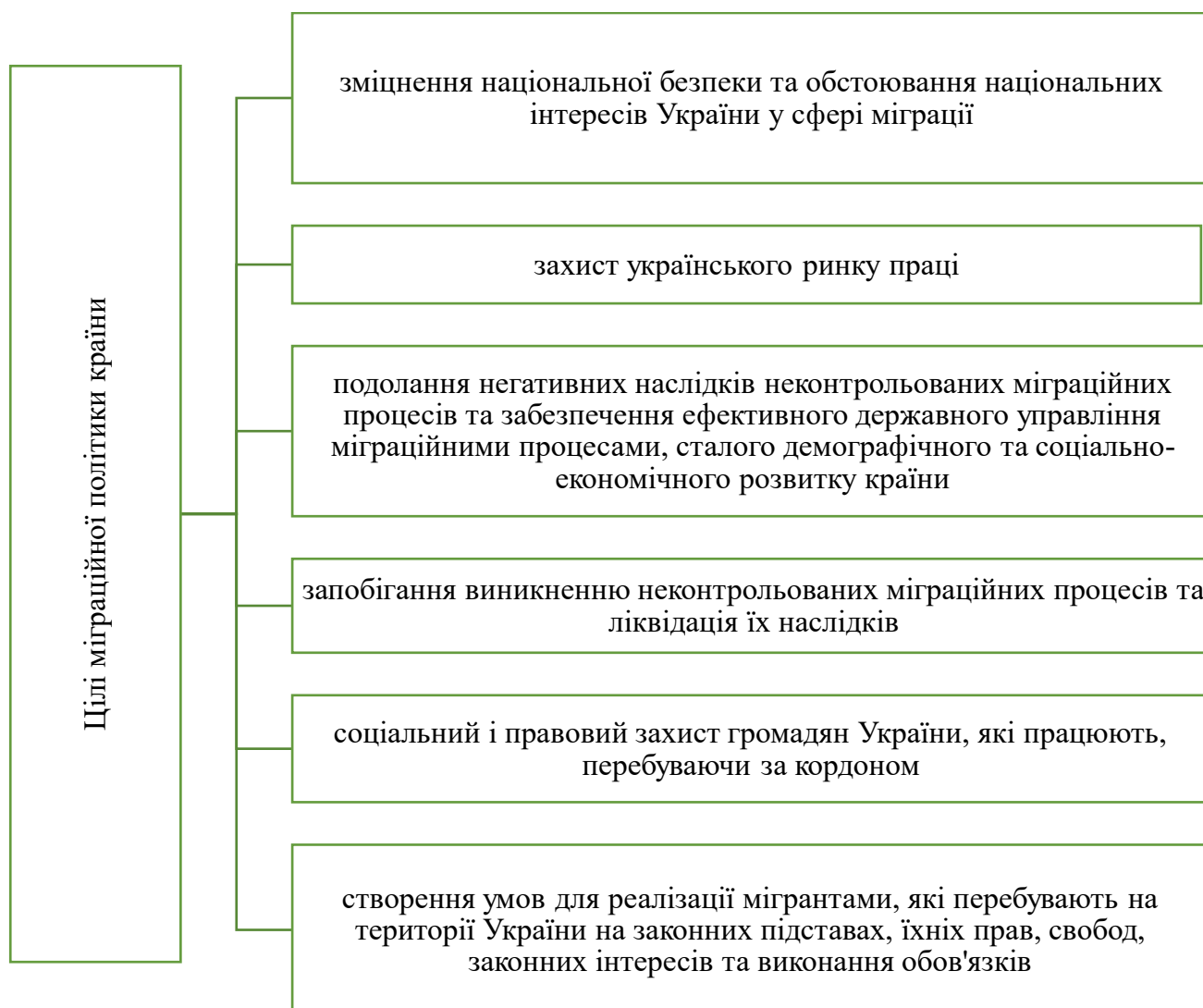


Рисунок 1.1 – Цілі міграційної політики України

Джерело: [15]

Правовою основою державної міграційної політики України є Конституція України, цей Закон, закони України, міжнародні договори України щодо міграції та інші нормативно-правові акти.

Для ширшого розуміння міграційної політики розглянемо її функції (рис.1.2).

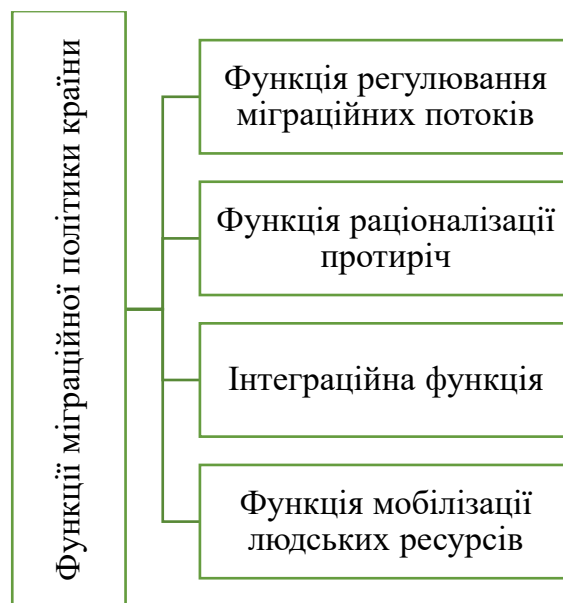


Рисунок 1.2 – Функції міграційної політики країни

Джерело: [16;17;18]

Першою функцією є регулювання міграційних потоків. Міграційна політика різнобічно впливає на міграційні процеси з метою упорядкування та регулювання через відтворення відповідних комфортних соціально-економічних умов, так само прийняття певних законів і підзаконних актів, з метою дотримання політичних внутрішніх інтересів країни, а в сфері зовнішньої політики за допомогою різнобічних договорів для вирішення спільних світових проблем міграції [09;1].

Функція раціоналізації протиріч, реалізується через пошук оптимальних рішень в різних конфліктних ситуаціях, що виявляються в зменшенні соціально-політичної напруженості, між різними категоріями мігрантів дотримуючись державні інтереси [14].

Інтеграційна функція розглядається в аспекті внутрішньої політики, вона здійснюється способом інкорпорування вимушених переселенців в соціум, включаючи безпосередньо отримання громадянства країни. Дана функція включає допомогу в облаштуванні на новому місці проживання, створення нових робочих місць та іншу соціальну підтримку. В аспекті зовнішньої політики, інтеграційна функція міграційної політики держави

здійснюється шляхом співпраці з різними державами, їх міжнародними урядовими та неурядовими організаціями та фондами з метою захисту прав переселенців та припинення нелегальної міграції громадян [20].

Функція мобілізації людських ресурсів є доказом соціальної динаміки міграції громадян. Ця функція відіграє найважливішу роль для використання міграційної політики як важливого фактору для відновлення соціуму [21].

Також міграційна політика має внутрішню і зовнішню сторони. Внутрішня пов'язана з розподілом міграційних потоків по регіонах, створенням умов для прийому біженців, профілактикою масових переміщень населення. До зовнішньої сфери відносяться залучення іммігрантів, забезпечення безпеки держави, дотримання прав мігрантів та розвиток міжнародного співробітництва.

Міграційна політика держави будується за такими основними принципами:

- забезпечення громадянам України свободи пересування, вибору місця проживання, права вільного виїзду з території України, з правом в'їзду в Україну, за винятком обмежень, встановлених законом;
- забезпечення державної безпеки та національних інтересів, а також загальнодержавного підходу до проведення міграційної політики;
- захист прав і свобод і законних інтересів громадян України, іноземців та осіб без громадянства, унеможливлення створення для них необґрунтованих пільг чи переваг, які ставили б їх у привілейоване становище порівняно з громадянами України;
- запобігання будь-яким проявам дискримінації, забезпечення умов для реалізації іммігрантами своїх прав, свобод і законних

інтересів, а також виконання обов'язків, передбачених законодавством;

- запобігання масовим і неконтрольованим процесам міграції населення всередині країни та за її межі шляхом створення спеціальних державних соціально-економічних і національно-культурних програм на основі наукового прогнозування міграційного потенціалу. Розгляд напрямків. поточна та передбачувана соціально-економічна та соціально-політична ситуація;
- протидія нелегальній міграції, працевлаштуванню мігрантів і торгівлі людьми;
- взаємодія та координація діяльності органів виконавчої влади та державних інституцій у сфері міграції на державному та міжнародному рівнях;
- рівноправне співробітництво України з державами-партнерами з питань міграційних процедур шляхом підтримання взаємовигідного співробітництва відповідно до загальновизнаних принципів і норм міжнародного права.

Отже, можемо зробити висновки, що міграційна політика - це політика держави у сфері міграції, що має систему засобів, які, при дотриманні встановлених принципів, припускають досягнення цілей. Вона включає в себе комплекс правил і заходів, які спрямовані на врегулювання суспільних і цивільних відносин в області переміщення осіб.

1.2 Інституційне забезпечення міграційної політики України

Розпорядженням Кабінету Міністрів України у липні 2017 року було прийнято Стратегію державної міграційної політики на строк до 2025 року [22] – документ, який має стати орієнтиром для влади та суспільства у питаннях міграції. Необхідність цього була зумовлена суттєвими змінами міграційних процесів як у світі, так і в Україні, гібридним російським вторгненням, спричиненим ним масовим внутрішнім переміщенням українців, набуттям громадянами України можливості вільно пересуватися територією Європейського Союзу та переорієнтувати українців в західному напрямку, а також значне посилення мігрантського тиску на Європу тощо.

Порівнюючи з попередніми спробами концептуалізації міграційної політики, дана Стратегія має більш глибокий і комплексний підхід. Вона несе за собою багато нових і прогресивних елементів, про які насправді не згадувалося в попередніх політичних документах. Зокрема, планується зменшити адміністративні перешкоди для свободи пересування населення України, переглянути дозвільний характер документів для виїзду/перебування за кордоном. Пропонуються заходи щодо сприяння реінтеграції українських мігрантів, розвитку співпраці з українськими мігрантами та сприяння поверненню українців з-за кордону. Відповідно до потреб економічного та соціального розвитку держави можливе залучення висококваліфікованих іноземних фахівців. Особливу увагу приділено інтеграції іммігрантів в українське суспільство як двосторонньому процесу, в якому беруть участь як іммігранти, так і місцеве населення. Значне місце в стратегії займає вдосконалення обліку мігрантів, інформаційно-статистичного забезпечення міграційної політики.

Варто вдосконалити нормативно-правову базу, покращити фінансове, кадрове та науково-інформаційне забезпечення міграційної політики задля належного виконання підготовлених завдань. Але чи не найголовнішим є формування ефективної організаційної структури державного управління, яке відповідатиме за розробку та реалізацію державної міграційної політики, проведення оцінки її ефективності, покращення на основі постійного моніторингу ситуації.

Зокрема зазначений перелік цілей і завдань, зазначених в табл. 1.2 [7], висунутих у стратегії, їх розмаїтість і різноманітність змісту чітко свідчать про те, що реалізація документа не обмежується правовою чи адміністративною сферою, а й має відношення з різними аспектами життєдіяльності громадян. Впливає на різні сфери, в компетенції різних відомств - від правоохоронних до тих, хто відповідає за безпеку охорони здоров'я, освіти, статистичного обліку.

Таблиця 1.2 – Цілі Стратегії міграційної політики до 2025 року

1	2
Ціль 1	Знизити адміністративні бар'єри для свободи пересування населення України
Ціль 2	Зменшити негативні наслідки еміграції з України та збільшити її позитивний вплив на розвиток держави
Ціль 3	Створити необхідні умови для повернення та реінтеграції українських мігрантів в українське суспільство
Ціль 4	Сприяти легальній міграції в Україну, узгодженій із соціальною політикою та економічним розвитком держави
Ціль 5	Забезпечити успішну інтеграцію іноземців та осіб без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, в українське суспільство
Ціль 6	Ефективно використовувати систему видачі віз та можливості консульських установ для управління міграцією
Ціль 7	Здійснювати прикордонний контроль осіб, адаптований до змінних міграційних потоків та можливостей інтегрованого управління кордонами

Продовження таблиці 1.2

1	2
Ціль 8	Посилити контроль за дотриманням міграційного законодавства всередині держави
Ціль 9	Забезпечити повагу до людської гідності осіб, що повертаються, заохочуючи їх до добровільного повернення
Ціль 10	Запровадити належний механізм та програми регуляризації нелегальних мігрантів
Ціль 11	Забезпечити іноземцям та особам без громадянства, які звернулися до відповідного органу міграційної служби із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, можливість розгляду їх заяв про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, за допомогою ефективної і справедливої процедури
Ціль 12	Забезпечити належну інфраструктуру та створити умови для проживання осіб, які звернулися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, а також осіб, яких визнано біженцями або особами, які потребують додаткового захисту
Ціль 13	Забезпечити інтеграцію біженців та осіб, які потребують додаткового захисту, в українське суспільство, а також задоволення інтеграційних потреб осіб, які звернулися із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту

Напротязі усього розвитку інституційних методів управління міграцією в Україні відчувалася проблема розпорошеності управлінських функцій у сфері міграції та необхідність створення єдиного інституту виконавчої влади у цій сфері. Ще в перші роки незалежності, разом з утворенням Міністерства національності та міграції (1993) та його регіональних підрозділів (1994), було визнано, що з накопиченням досвіду, розвитком законодавчої бази та підготовкою кадрів на базі цих інституцій буде сформована цілісна міграційна служба як єдиний орган державного управління у сфері міграції. Проте подальша реструктуризація міністерства (об'єднання з Комітетом у справах релігій (1994 р.), відокремлення цих структур і відновлення окремого міністерства (1995 р.), зниження статусу міністерства до статусу держкомітету (1997 р.), а потім державного департаменту Міністерства юстиції, відновлення держкомітету як незалежного органу (2002) поступово призвело до втрати ним повноважень у сфері міграції, і також до обмежень повноважень у сфері реалізації процедур з надання статусу біженця. Також, за МВС

України, як і в радянські часи, залишилися питання громадянства, паспорта, реєстрації та міграційної роботи. Тобто більшість функцій була надана МВС по регулюванню міграційних процесів, що викликало серйозні заперечення з боку громадськості, що була противником міграційного регулювання саме правоохоронними органами.

З початком переговорів про безвізовий режим з ЄС закінчилася багаторічна дискусія щодо утворення єдиного органу управління міграційними питаннями. Наданий Україні План дій щодо лібералізації візового режиму [23] спрямований на створення ефективної інституційної бази для управління міграційними процесами органами державної влади. З метою реалізації цього положення наприкінці 2010 року було оголошено про створення ДМС, яке взяло на себе функції громадянства, міграції та реєстрації фізичних осіб, які раніше виконувало МВС, а також повноваження у сфері захисту прав біженців, які належали Державному комітету України у справах національностей та релігій.

Міграційна служба успадкувала, окрім повноважень у сфері міграції, завдання з оформлення внутрішніх паспортів та паспортів громадянина України для виїзду за кордон, що має дуже опосередкований зв'язок із регулюванням міграційної діяльності. Проте, враховуючи чисельність власного населення порівняно з мігрантами чи біженцями, цей напрямок його роботи об'єктивно залишається більш-менш центральним у службі та потребує найбільших зусиль та ресурсів. Крім того, оскільки ДМС займалось завданням розробки, організації та оформлення паспортів для виїзду за кордон з біометричними даними, що було однією з головних умов запровадження безвізового режиму.

При цьому повноваження у сфері регулювання трудової міграції, тобто найбільшого та найважливішого міграційного потоку для України, zostалися за Міністерством соціальної політики, тобто відомством, яке виконує багато важливих функцій у сфері саме зайнятості та соціальної

захищеності населення, у порівнянні з якими питання трудової міграції є зовсім не пріоритетними.

Таким чином, зосередження виконавчих функцій у сфері міграції, що мало забезпечити комплексність та ефективність управління нею, лише частково відбулося з формуванням ДМС. Головне відомство у сфері міграції не займається еміграцією громадян з метою працевлаштування, а Мінсоцполітики, яке зосереджується на вирішенні серйозних соціальних проблем всередині країни приділити конкретної уваги трудовій міграції не може.

Саме тому питання посилення уваги держави до управління трудовою міграцією неодноразово порушується громадськими організаціями та політиками. Наприклад, створена навесні 2018 року Міжвідомча асоціація народних депутатів України з питань трудової міграції звернулася до Прем'єр-міністра з пропозицією створити спеціальний центральний орган виконавчої влади у сфері зовнішньої трудової міграції громадян [24]. Недивлячись на те, що є величезна потреба подальших досліджень шляхів удосконалення інституційного забезпечення реалізації міграційної політики, утворення додаткового органу виконавчої влади з питань трудової міграції наразі не виглядає реалістичним в зв'язку з економічною ситуацією в країні. Крім того, це недоцільно, оскільки не призведе до подальшої концентрації функцій управління у сфері міграції, а також системного вирішення міграційних проблем.

Як один із варіантів посилення організаційного забезпечення управління міграцією, може бути передача функцій регулювання трудової міграції Державній міграційній службі. Проте у такій ситуації викликає застереження той факт, що діяльність ДМС спрямовується МВС, тобто правоохоронним органом [11].

З цього випливає, що створення єдиного органу виконавчої влади у сфері міграції на даний момент виглядає проблематичним. Отже, удосконалення інституційних механізмів реалізації міграційної політики може відбуватися за двома напрямками [11]: 1) створення/посилення спеціалізації підрозділів, визначення відповідальних осіб в органах виконавчої влади, пов'язаних з управлінням міграційними процесами (напр. , представлення персоналу дипломатичних представництв України дипломатів-мігрантів в основних країнах-реципієнтах, які відповідатимуть за вивчення ринку праці, становища українців на ньому, надання правової допомоги емігрантам; окремі працівники Пенсійного фонду. спеціалізація філій на обробці пенсій, зароблених за кордоном, тощо); 2) розробка та впровадження ефективного механізму координації діяльності різних відділів для забезпечення досягнення мети. Зокрема, стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року розглядає інституційну спроможність у сфері міграції насамперед як посилення взаємодії органів державної влади, у тому числі передбачає гнучкий та сталий розвиток міжвідомчої співпраці. Варто відмітити, що потреба в координації зусиль різних відомств не пропаде, навіть в тому випадку що всі повноваження щодо вирішення питань зовнішньої міграції будуть зосереджені в одній державній установі. Міграційне управління повинно взаємодіяти з такими сферами, як демографічна політика, регулювання економіки, забезпечення соціального розвитку. Тобто, органи управління міграційними процесами повинні бути координовані з установами, відповідальними за економіку, фінанси, зайнятість, соціальний сектор, освіту, національну безпеку тощо. А вже далі всі вони як органи виконавчої влади, мають координувати свою діяльність з іншими гілками влади, в першу чергу із законодавчими органами, органами місцевого самоврядування, а також з неурядовими організаціями, соціальними партнерами. Необхідна також координація на міжнародному рівні,

особливо з міжнародними організаціями, з країнами, куди виїжджають українці, або з яких мігранти приїжджають в Україну.

Власними силами ДМС України таку координацію забезпечити складно. Для того щоб досягти цілей Стратегії державної міграційної політики на період до 2025 року необхідно розробити конкретний механізм залучення міністерств і відомств, органів місцевого самоврядування до вирішення міграційних проблем та вироблення скоординованого підходу[7].

Саме тому доречним є створення міжвідомчої координаційної структури з метою підвищення ефективності прийняття рішень, спрощення комунікації між окремими відділами, враховуючи активи та прорахунки, що впливають з минулого досвіду[7].

Отже, щоб забезпечити реалізацію цілей і завдань, сформульованих у стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року, варто розробити механізм координації державної політики у сфері міграції та затвердити його рішенням Уряду.

1.3 Еволюційний контекст розвитку міграційної політики України

Україна бере активну участь у світових міграційних процесах, від здобуття незалежності, і відповідно до цього почала формуватися міграційна політика України, на неї вплив мають багато різних факторів, як внутрішніх так і зовнішніх, тому далі варто більш детально розглянути як саме формувалася міграційна політика сучасної України.

Розглянемо основні етапи формування сучасної міграційної політики України в табл.1.3. [25-30]

Таблиця 1.3 – Основні етапи формування сучасної міграційної політики України

1	2
Період	Характеристика
1990-1992 роки	Прийняття перших нормативно-правових актів щодо міграційної політики України: Укладення Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року; Прийняття Закону України «Про громадянство України» від 8 жовтня 1991 року та Закону України «Про національні меншини в Україні» від 25 червня 1992 року. Створення Комітету у справах національностей з метою регулювання відносин з біженцями (1992 р)
1993 рік	Створення Міністерства України у справах національностей та міграції, вдосконалення наявних нормативно-правових актів з питань міграції
1993-1994 роки	Було прийнято закони України: «Про біженців»; «Про правовий статус іноземців»; Були визначені перші пріоритети міграційної політики.

Продовження таблиці 1.3

1	2
1994 -1995 роки	Було прийнято Постанову «Про створення органів міграційної служби в Україні», створено Департамент Міграції та закріплено за ним відповідні функції регулювання міграційної політики
1996 рік	Прийняття Конституції України та визначення в ній положень щодо регулювання різних видів міграційних процесів.
1996-2001 роки	Проведення ряду реорганізацій Міністерства України у справах національностей та міграції та зниження його повноважень Департаменту міграції до Управління з питань міграції
2001-2003 роки	Було прийнято закони України: «Про громадянство України», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо боротьби з нелегальною міграцією», «Про імміграцію», «Про біженців», «Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців», «Про внесення змін до Закону України «Про правовий статус іноземців». В даний період було сформовано інструменти та нормативно-правову базу міграційної політики України
2003-2011	Ратифікована Конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів с країнами СНД (2011 рік)
2011-2013 роки	Період підписання двосторонніх міждержавних угод регулювання відносин у сфері соціального забезпечення з Угорщиною, Латвією, Литвою, Болгарією, Естонією, Польщею, Іспанією, Словаччиною, Португалією, Чехією.
2014 рік	В зв'язку з подіями на сході України частина населення була вимушена мігрувати та було прийнято Закон «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»
2015-2017 роки	В 2015 році прийнято Закон України «Про зовнішню трудову міграцію» Підписання розпорядження «Про затвердження плану заходів щодо забезпечення реінтеграції в суспільство трудових мігрантів і членів їх сімей» в 2017 році Прийнято в 2017 році Стратегію державної міграційної політики України на період до 2025 року
2018-2021 рік	2018 році було підписано Глобальний договір про безпечну, впорядковану та законну міграцію, який підписало 152 країни, але Україна не підписала даний договір, що свідчить про її неготовність до перейти на якісно новий рівень міграційної політики. В стратегії щодо трудових мігрантів на 2018-2021 роки урядом задекларовано ряд цілей, основною з яких є «Підвищення рівня обізнаності населення України щодо трудової експлуатації» та «Реінтеграція українських трудових мігрантів».

Джерело: [25;26;27;28;29;30]

На даний час в Україні на національному рівні міграційний контроль регулюється за допомогою міграційного права. Основні правові акти: Конституція України [31], Закон України «Про громадянство України» [29], Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без

громадянства» [32], Указ Президента України «Про Концепцію державної міграційної політики» [27].

Головні напрямки міграційної політики України визначені в Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року, де зазначені такі цілі як «Підвищення рівня обізнаності населення України щодо трудової експлуатації» та «Реінтеграція українських трудових мігрантів». Але заплановані заходи з цього приводу досить обмежені (єдиний інформаційний портал для мігрантів та сприяння працевлаштуванню після повернення). Враховуючи тотальне зростання безробіття внаслідок пандемії коронавірусу, напрямок сприяння працевлаштуванню майже не приносить результатів. Спостерігається подальша імміграція трудового населення України закордон.

Незважаючи на єдність суспільних відносин (відносини в сфері міграції), які регулюють певні нормативно-правові документи та наявності єдиного об'єкта, ці документи не утворюють єдиної системи. Отже, одним з найважливіших питань регулювання міграційних процесів є утворення і впорядкування відповідної нормативно-правової системи.

Державне управління в сфері міграції здійснюють як вищі та центральні органи управління міграційними процесами, так і органи управління міграційними процесами на місцях (рис.1.3).



Рисунок 1.3 – Органи державного управління в сфері міграції

Джерело: [33;34;35]

Верховна Рада України приймає закони, в яких йдеться про правовий статус мігрантів, міграційні процеси тощо. Президент України приймає рішення стосовно прийняття до громадянства України та припинення громадянства України, про надання притулку в Україні громадянам інших країн.

Крім центральних органів виконавчої влади в реалізації державного контролю в сфері міграції беруть участь територіальні та місцеві органи влади, в тому числі через створені ними центри надання адміністративних послуг (оформлення та видача паспорта громадянина України, реєстрація місця проживання та ін.), а також підрозділи міграційної служби (відділи, відділення у справах громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб), які здійснюють безпосереднє і практичне виконання завдань і функцій ДМС України [1;0;25;37].

Удосконалення міграційної політики України в подальшому повинно проводитися з урахуванням двох рівнів реалізації: міжнародного та державного. При подальшій роботі в сторону удосконалення системи регулювання міграційних процесів в Україні необхідно базуватися на таких основних принципах (рис.1.4).

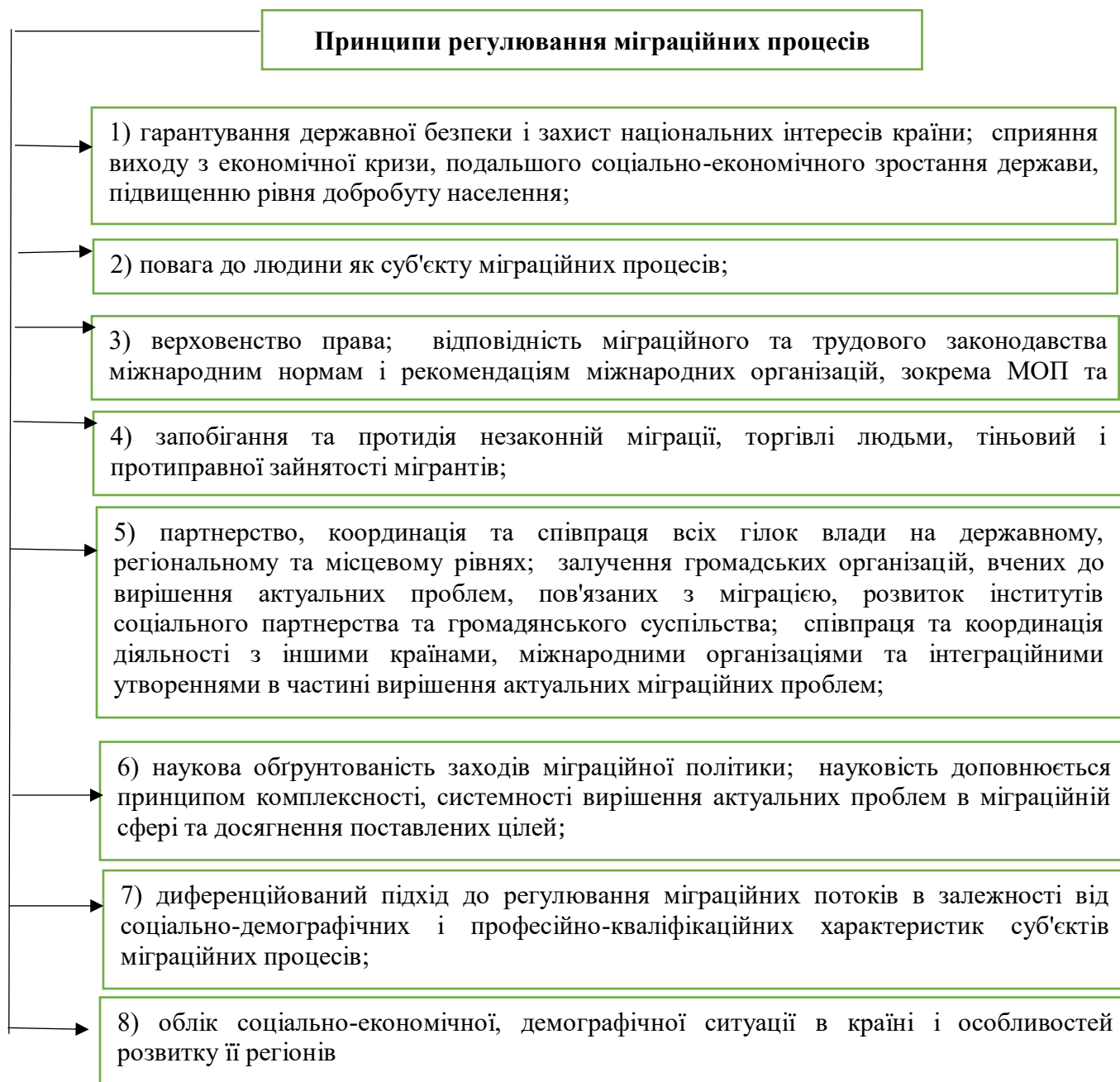


Рисунок 1.4 – Принципи регулювання міграційних процесів

Джерело: [38;36]

Державна міграційна політика повинна формуватися як комплекс заходів законодавчого, інституційного і організаційного характеру для забезпечення ефективного державного управління міграційними процесами, сталого демографічного та соціально-економічного розвитку країни, зміцнення національної безпеки, інтеграції в загальноєвропейську міграційну політику, створення умов для безперешкодної реалізації прав,

свобод і законних інтересів мігрантів, здійснення міграційного контролю, спрямованого на запобігання і подолання негативних наслідків міграції і водночас не допустити порушення цих прав, свобод і законних інтересів мігрантів і громадян України.

Отже, державна політика України щодо поліпшення регулювання міграції пов'язана в минулому і сьогодні з подоланням значних труднощів. Ситуація, що склалася є результатом інтенсивного міграційного руху в регіоні, що виявляє вплив на країну, того факту, що Україна, як і іншим новим незалежним державам на території колишнього Радянського Союзу, довелося заново вибудовувати свою міграційну систему.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

2.1 Етапи формування спільної міграційної політики Європейського Союзу

Для України є подвійна користь від уніфікації імміграційної політики Європи. По-перше, ЄС є важливим партнером обміну населенням моєї країни, і до нього приїжджає велика кількість іммігрантів. Багато українців працюють, навчаються та живуть в межах ЄС, переважно в сусідніх та південноєвропейських країнах. Другий аргумент на користь вивчення практичних і теоретичних наслідків імміграційної політики ЄС пов'язаний з євроінтеграційними намірами України. Адже інтеграція в ЄС передбачає, серед іншого, досягнення відповідності європейським стандартам у сфері імміграційного законодавства та управління.

У перші роки євроінтеграції імміграції приділялося мало уваги. У 1980-х роках вони здебільшого вирішувалися через неформальні міжурядові відносини, у 1990-ті вони набули формальної форми, і лише після 1999 року Європейський Союз почав формулювати та впроваджувати єдину імміграційну політику та практику [39, с.138]. З метою сприяння внутрішньоєвропейському переміщенню людей у 1976 році було прийнято низку директив і рекомендацій щодо прав трудових мігрантів, які є громадянами країн ЄС, а також затверджено план дій щодо трудових мігрантів та членів їхніх сімей. Жодна дискримінація при працевлаштуванні, умовах або оплаті праці на основі статусу

громадянства не допускається. Працівники мають право переїжджати зі своїми сім'ями.

З метою спрощення мобільності населення було прийнято рішення про взаємне визнання дипломів і кваліфікацій, а також розроблено спільне законодавство, яке надає студентам і пенсіонерам доступ до однакових соціальних благ і послуг на території держав Співтовариства, тим самим забезпечуючи доступ до цієї категорії громадян. Зміна країни проживання створює умови. Імігрантам з країн ЄС надано право працювати в державних установах, роботу, яка раніше була доступна лише громадянам відповідних країн.

Поступово узгодити позицію щодо мобільності серед членів Союзу громадян третіх країн, які постійно проживають на його території. Зокрема, іноземцям, які є членами сімей громадян ЄС, надається право вільного пересування. Однак більшість громадян третіх країн все ще пов'язані національним законодавством, а не загальним правом.

Якісно новим кроком у регулюванні імміграційного процесу стало підписання у 1992 році Договору про заснування Європейського Союзу (Маастрихтська угода), в якому чітко зазначено, що будь-який громадянин країни-члена є громадянином Союзу, тобто в Інших користується право вільного пересування по своїй території та вибору місця проживання. Міграція залишається в компетенції окремих держав. Крім того, Маастрихтська угода зазначає, що ніщо не заважає урядам вживати таких заходів, які вони вважають необхідними для контролю імміграції з третіх країн, запобігання злочинності та контрабанди [40, с.313].

Основні інституції ЄС мають дуже мало повноважень у цьому відношенні. Рішення здебільшого приймаються у формі необов'язкових рекомендацій і можуть прийматися лише за умови повної одностайності. Однак після підписання Маастрихтської угоди країни-члени ЄС змогли

домовитися про низку важливих питань, які згодом були інкорпоровані у спільне законодавство.

Історія формування Шенгенської зони почалася в 1960 році, коли країни Бенілюксу зняли контроль над своїми внутрішніми кордонами. Угоду було підписано в 1985 році в Шенгенському замку в Люксембурзі урядами країн Бенілюксу, Федеративної Республіки Німеччини та Французької Республіки [41, с.318-324]. Сам прикордонний контроль не скасовано, а суттєво послаблено (створено спільні прикордонні застави, запроваджено візуальний та вибірковий контроль для уникнення подвійних перевірок).

Крім того, протягом п'яти років сторони угоди повинні бути готові остаточно зняти прикордонний контроль із внутрішнього кордону та перенести його на зовнішній кордон. Завершення цього процесу було підтверджено підписанням у 1990 р. Конвенції про імплементацію Шенгенської угоди [42, С. 325-354].

Підписана в 1997 році Амстердамська угода (набула чинності в 1999 році) стала переломним моментом на шляху уніфікації імміграційної політики європейських країн, окремі частини якої присвячені свободі пересування, притулку та імміграції. Новим є те, що Амстердамська угода містить пункт, який дозволяє ЄС ухвалювати обов'язкове законодавство для своїх держав-членів у сфері імміграції. На саміті в Тампере (Фінляндія) у жовтні 1999 року глави держав ЄС погодилися виконувати Амстердамську угоду, особливо в сферах імміграції та надання притулку.

Після виконання програми, прийнятої в Тампере в 2004 році, Гаага затвердила наступну програму дій до 2010 року після розширення Європейського Союзу. У ньому визначено повноваження: створити єдину європейську систему надання притулку; розвивати легальну імміграцію та боротися з нелегальною зайнятістю; забезпечити інтеграцію громадян

третіх країн; визначити зовнішньополітичний напрямок імміграційної політики; покращити управління мігрантами. потоки. Окрім розробки спільного законодавства, Гаазький план спрямований на поглиблення солідарності країн ЄС у питаннях міграції та передбачає функціонування деяких взаємних фінансових схем. Стокгольмський план 2009 року, ухвалений у розпал фінансово-економічної кризи, показав небажання країн ЄС силово вирішувати проблему імміграції та містив лише деякі нові ідеї.

У кризові роки зусилля ЄС у сфері спільної міграційної політики були зосереджені головним чином на збереженні вже досягнутих досягнень і забезпеченні дії досягнутих угод, особливо Шенгенської системи[43]. Європейська Комісія опублікувала перший детальний документ про Спільну міграційну політику ЄС у 2000 р. [44], оскільки виконання прийнятих у Тампере рішень щодо формування європейського імміграційного простору вимагало політичної оцінки міграційної ситуації в Європі з урахуванням демографічних розвиток і умови ринку праці, зовнішній імміграційний тиск Основною метою формування спільного законодавства ЄС у сфері імміграції є формулювання необхідних правових норм для забезпечення легальної імміграції та захисту прав іммігрантів. Зокрема, у 2003 р. було прийнято Директиву про правовий статус громадян третіх країн, які безперервно (не менше п'яти років) проживають на території держави-учасниці [45, С. 44].

Його дія поширюється на громадян третіх країн, які мають стабільне та регулярне джерело доходу, медичне страхування та не становлять загрози безпеці чи громадському порядку в країні проживання. Цей документ передбачає, що люди з посвідкою на проживання в одній із країн ЄС мають право пересуватися та проживати в інших країнах ЄС, а також гарантує такі ж основні економічні та соціальні права, як і громадянам цих країн. У 2010 році було досягнуто

домовленості про те, що права, викладені в Директиві, також поширюються на бенефіціарів міжнародного захисту, тобто біженців із третіх країн, якщо вони відповідають основним вимогам щодо тривалості перебування в ЄС. Зараз ці норми включені в законодавство держав-членів, за винятком Великобританії, Ірландії та Данії, які зберігають незалежний статус в імміграційній політиці.

Наступна Директива надає мігрантам право на возз'єднання сім'ї та гарантує права тих, хто прибуває як член сім'ї (2003) [46, С. 12]. Згідно з цим положенням, громадяни третіх країн, які легально проживають в ЄС, можуть привозити своїх подружжя, неповнолітніх дітей і неповнолітніх дітей свого подружжя до країни свого проживання. Приймаючі країни можуть на свій розсуд розширити цю сферу, щоб дозволити імміграцію неодружених партнерів, дорослих дітей і батьків, якщо вони перебувають на утриманні мігрантів. Особи, які прибувають як члени сім'ї, мають право на працевлаштування та професійну підготовку на тих самих засадах, що й інші громадяни третіх країн. Після п'яти років проживання вони можуть отримати автономний правовий статус, якщо зберігають родинні зв'язки. Водночас право на возз'єднання сім'ї не є абсолютним. Воно може бути обмежене в інтересах громадського порядку та національної безпеки.

Іммігранти, які подають заяву на отримання дозволу на в'їзд для родичів, повинні мати достатній дохід, житло та медичну страховку для їх підтримки, а також повинні проживати в країні певний період часу (але не більше двох років). Також передбачені покарання за укладення фіктивного шлюбу з метою отримання дозволу на імміграцію. З метою спрощення бюрократичних процедур імміграційного процесу у 2011 році було прийнято директиву, яка запроваджує єдиний дозвіл на працевлаштування та проживання громадян третіх країн ЄС, а також спільний перелік прав і свобод, якими вони можуть користуватися[47]. Такі рішення мають на

меті покращити становище мігрантів та їхню ймовірність адаптації в країні перебування.

Спеціальна директива 2005 р. запровадила спрощену процедуру імміграції вчених на термін більше трьох місяців на запрошення визнаної наукової установи [48, с.15]. Науковець, якому надано резиденцію, автоматично має право на роботу, тобто йому не потрібен окремий дозвіл на працевлаштування та не потрібно проходити тестування на ринку праці. Директива також передбачає право вчених на возз'єднання зі своїми сім'ями. Науковці користуються такими ж правами, як і місцеві громадяни, щодо умов праці та соціального захисту, мають право займатися викладацькою діяльністю, а також мають право вільно пересуватися між країнами Шенгенської зони на термін до трьох місяців для проведення наукових досліджень.

Оцінка виконання директив щодо науковців і студентів призвела до розробки нових пропозицій. Планувалося мати один документ замість двох, який би роз'яснював процедурні питання, які, як показала практика, в різних країнах трактувалися по-різному.

Проте основні запропоновані зміни спрямовані на спрощення процесу вступу для студентів і науковців. Адже, незважаючи на світову економічну кризу та високий рівень безробіття в країнах ЄС, приплив висококваліфікованих іммігрантів допоможе економіці та створить нові робочі місця в перспективі. Таким чином, потоки мігрантів мають сильний вплив на загальну соціально-економічну, політичну та імміграційну ситуацію в кожній країні.

Таблиця 2.1 – Етапи формування спільної міграційної політики Європейського Союзу[39]

Етап	Опис
1957-1985	Перші кроки до співпраці в міграційних питаннях. Ряд договорів були укладені між країнами-членами ЄС, що

	стосуються робочої сили та безвізового переміщення в рамках ЄС.
1985-1997	Створення Європейської ради для співпраці у міграційних питаннях. Укладення Шенгенської угоди про вільне переміщення в межах ЄС, що стала підґрунтям для спільної міграційної політики.
1997-2007	Визначення міграції як пріоритетного напрямку діяльності ЄС. Прийняття Амстердамського договору, що розширило повноваження ЄС у питаннях міграції та біженців.
2007-2015	Прийняття Європейської міграційної стратегії та створення Фонду з регулювання міграції. Укладення Дублінської угоди про механізми розподілу біженців та інших осіб, які потребують міжнародного захисту, між країнами ЄС.
2015-нині	Криза біженців, що спричинила потребу в об'єднаних заходах для управління міграцією. Укладення Туреччиної угоди та розробка механізмів для розподілу біженців між країнами ЄС. Прийняття Загальноєвропейської рамкової програми з міграції.

Варто зазначити, що імміграційна політика більшості держав відображає повагу до права громадян на вільне пересування, а деякі держави запровадили політику, яка обмежує імміграцію, особливо для висококваліфікованих спеціалістів та осіб у несприятливій демографічній ситуації.

Як бачимо, ЄС використовує системний і комбінований підхід до імміграційної політики. Ці два методи є взаємним продовженням, що допоможе сформувати більш повні заходи контролю імміграційного потоку. Таким чином, системний підхід передбачає, що імміграційний контроль і прийом повинні узгоджуватися із забезпеченням поселення,

адаптації чи інтеграції мігрантів і використанням зовнішніх заходів для обмеження та запобігання небажаним міграційним потокам. Комбінований підхід визначає поєднання прикордонного контролю, суворих штрафів і реальних можливостей для іммігрантів використовувати різні легальні форми імміграції.

У контексті участі України в європейському та світовому міграційному просторі сучасний міграційний процес розглядається як один із важливих факторів формування національної міграційної політики країни, приведення її у відповідність до європейських стандартів з урахуванням демографічної ситуації та важлива система міжнародних відносин, викликана глобалізацією. Зміна. Але тут виникає питання про те, щоб знайти баланс між дотриманням інтересів особи, суспільства і держави, пов'язаних зі свободою пересування, та захистом права кожної людини на вибір місця проживання та громадянства [48, с. 113].

Конкретна співпраця між Україною та ЄС з питань міграції розвивається у трьох основних напрямках. Перш за все, як країна походження багатьох трудових мігрантів, Україна намагається домовитися з іноземними державами про працевлаштування та соціальне забезпечення трудових мігрантів. Відповідні угоди укладаються на двосторонньому рівні [49]. По-друге, ЄС зацікавлений у контролі імміграції на свою територію та забезпеченні внутрішньої безпеки, наданні допомоги Україні у розвитку інфраструктури охорони кордону та запобіганні нелегальній імміграції. По-третє, постійна взаємодія у забезпеченні свободи пересування українців територією ЄС за умови покращення спроможності держави ефективно регулювати імміграційний процес. Тому співпраця з ЄС у сфері імміграції є не лише важливим напрямком національної імміграційної політики, а й потребує процвітання.

Таблиця 2.2 – Етапи співпраці України та ЄС[50-51, 58],

Етап	Опис
1991-2004	Початковий етап встановлення дипломатичних відносин між Україною та ЄС, який охоплював період з отримання Україною незалежності до початку переговорів щодо угоди про партнерство та співробітництво.
2004-2014	Період підписання та ратифікації Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС, що відкрила шлях до поглиблення співпраці в різних сферах, включаючи торгівлю, енергетику та культуру.
2014-2019	Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, включаючи зону вільної торгівлі та посилення співпраці у сфері політики та безпеки. Також відбувалися переговори про безвізовий режим та механізми взаємодії в рамках Східного партнерства.
2019-нині	Підписання Угоди про розгорнуту та всеосяжну зону вільної торгівлі між Україною та ЄС, що передбачає поступову лібералізацію торгівлі товарами та послугами. Також продовжуються переговори щодо глибокої та всеосяжної зони вільної торгівлі, реформи в Україні та розвитку сумісної зовнішньої та безпекової політики.

Окремі аспекти питань міграції знайшли своє відображення в Угоді про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Співтовариством та його державами-членами (УПС) [50, с.199], яка набрала чинності 1 березня 1998 року. Особливо в мистецтві. 24 країни-члени зобов'язалися не дискримінувати громадян України, які легально працюють на їхній території. в мистецтві. Двадцять п'ять сторін погодили угоду, спрямовану на координацію соціального забезпечення працівників, які мають українське громадянство та легально працюють у

держав-членах. Такі угоди мають забезпечити додавання соціального страхування на всі періоди при накопиченні пенсій, охороні здоров'я та переведенні пенсій з однієї країни в іншу.

Наприкінці 2001 року Україна та ЄС узгодили план дій у сфері юстиції та внутрішніх справ. У сфері імміграції та притулку обговорюється адаптація відповідного національного законодавства в Україні, а також адаптація системи національних органів влади до норм і стандартів ЄС, впровадження глибшої інтеграційної політики, сприяння створенню Державна міграційна служба, моніторинг імміграційного процесу, переважно нелегальної імміграції, співпраця у сфері реадмісії, продовження діалогу з візових питань. Регулярні щорічні зустрічі керівників відповідних міністерств України та ЄС визначають пріоритети співпраці у сферах юстиції та внутрішніх справ.

В результаті прийняття нового законодавства про громадянство України у 2001 році, приєднання до Конвенції ООН про статус біженців у 2002 році, законодавства України, яке гарантує право на свободу пересування (2003), ратифікації Європейської соціальної хартії (переглянутої), включно зі статтею 18, що наділяє громадян правом займатися прибутковою діяльністю на території іншої держави (2006).

Новий етап співпраці між Україною та Європейським Союзом після розширення Європейського Союзу, у тому числі в лютому 2005 р., за рахунок сусідів України та запровадження Політики сусідства, було узгоджено спільний план дій, у рамках якого УПС і поза списком пріоритетів співпраці. Серед них переговори щодо спрощення візового режиму в Україні та ЄС, угода про реадмісію. Сторони також погодилися надати пріоритет сприянню діалогу з питань зайнятості, забезпеченню недискримінаційного ставлення до працівників-іммігрантів та повному виконанню зобов'язань УПС у цьому відношенні.

У рамках реалізації цього плану в червні 2007 року Україна та Європейський Союз підписали угоду про спрощення візового режиму та реадмісію (набула чинності у січні 2008 року). Угода про спрощення оформлення віз [51] передбачає гармонізацію процедур видачі віз громадянам України консульськими установами держав-членів ЄС, зменшивши кількість документів, необхідних для цього. Спрощено критерії видачі багаторазових віз для близьких родичів громадян ЄС, водіїв вантажівок, бізнесменів, студентів, журналістів і членів офіційних делегацій. Для власників дипломатичних паспортів скасовано візовий режим. Вартість шенгенської візи становить 35 євро. 14 категорій громадян України, зокрема студенти, пенсіонери, інваліди та журналісти, отримали право на безкоштовні візи. Для контролю за виконанням умов договору створено спільну експертну комісію. Важливо, що в преамбулі угоди зафіксована перспектива запровадження взаємного безвізового режиму для громадян.

Велике значення для України мають також досягнуті у 2007-2008 роках двосторонні домовленості з Польщею, Угорщиною та Словаччиною про так званий «малий прикордонний рух», можливість безвізового доступу жителів прикордонних територій до прикордонних смуг сусідніх держав. здійснення операцій в країнах Європи Значення свободи.

2.2 Особливості міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС

Зараз міграція в ЄС переплітається зі складним набором демографічних, економічних, політичних, соціокультурних і релігійних питань. На сучасні тенденції імміграції впливає процес глобалізації та інтеграції ЄС, а сама імміграція стала найважливішим структурним фактором, що впливає на економіку ЄС. Зростання імміграції додає проблем і ризиків.

Через відмінності в рівнях економічного, соціального та політичного розвитку між новими державами-членами ЄС і країнами «старого ядра» інтеграційний процес між ними демонструє різні швидкості розвитку та різні методи розвитку, що є досить суперечливим. Проекти у сфері європейської економічної інтеграції були одними з найуспішніших, і процес інтеграції, який час від часу виникав у багатьох сферах, також збільшив серйозні прогалини, особливо в сферах, де немає узгодженого підходу, як-от імміграційна політика. Країни-члени ЄС ще не досягли справжньої єдності, оскільки економічна, фінансова та подальша міграційна криза загострюють розбіжності. Інтеграційний процес країн ЄС вийшов на новий етап розвитку, але він ще не найуспішніший, про що свідчать постійні дебати між державами-членами щодо вирішення спільних проблем. Водночас дедалі очевиднішою стає певна сепаратистська тенденція та домінування національних інтересів у загальноєвропейських цінностях і принципах (таких як принцип єдності).

Зрушення в інтеграційному процесі на цьому етапі не означає кризи всередині ЄС. Це лише свідчить про необхідність систематично

відстежувати нові тенденції, враховувати їх і вносити зміни до принципів і правил політики в усіх сферах ЄС. Відсутність підтримки з боку наднаціональних інституцій, деякі їхні слабкості у вирішенні спільних проблем та неефективність прийняття рішень послабили їх сприйняття майбутніх переваг європейської інтеграції. Посилення конфлікту щодо розподілу загальних витрат призводить до зниження довіри. Фактичне переміщення центрів прийняття рішень з Брюсселя до Берліна, який відіграє провідну роль в ЄС, знаменує ерозію ролі цих інституцій і зникнення нерівності всередині ЄС, оскільки члени розділені на первинних і вторинних.

На відміну від інтеграційного процесу, який поглиблює та залучає нові країни до європейського проекту, в ЄС протягом останніх років розвинувся міграційний процес, який характеризується значними змінами в нерівномірному розподілі та структурі національних потоків. Расова різноманітність зростає. В умовах посилення соціальної, політичної та економічної взаємозалежності між країнами змінилися й фактори міграційних потоків.

Іммігранти з третіх країн мають багато характеристик. По-перше, їхня частка в загальному населенні ЄС зростає. По-друге, вони не замінюють, а доповнюють фактори на ринку праці, за винятком менш кваліфікованих працівників, які зайняті менше, ніж корінне населення. По-третє, більшість із них не мають базової освіти, а освіта, яку вони отримують у рідних країнах, відрізняється від освіти європейців. По-четверте, якість і умови життя іммігрантів гірші, ніж у аборигенів. По-п'яте, вони стикаються з більшою дискримінацією, ніж люди з інших країн ЄС, навіть якщо вони народилися в європейській країні. В умовах зниження трудової міграції зміни в структурі міграційних потоків призвели до збільшення частки біженців, у тому числі неосвіченої молоді та неповнолітніх із зон конфлікту, а також сімейної міграції, що

негативно впливає на ЄС. система соціального забезпечення та соціальна інфраструктура.

Існує зв'язок між політикою інтеграції, зайнятістю та імміграційною політикою, оскільки успішна інтеграція в приймаюче суспільство допомагає максимізувати економічні вигоди мігрантів, які прибувають до країн ЄС. Працевлаштування іммігрантів відіграє особливу роль, залежно від можливостей ринку праці ЄС та рівня заробітної плати, які є основними факторами привабливості. Громадяни ЄС та іммігранти з третіх країн займають різні економічні позиції в ЄС: Ірландія та Велика Британія, як правило, отримують висококваліфікованих працівників, Франція, Іспанія, Італія мають великий приплив низькокваліфікованих працівників, а Німеччина має великий приплив працівників. обидві групи.

Внутрішня міграція всередині ЄС недостатньо активна, щоб збалансувати потреби робочої сили в деяких регіонах, які заповнюються іммігрантами з третіх країн. За даними Eurobarometer, лише 4% населення ЄС працювали та проживали в інших країнах-членах у 2017-2019 роках. В європейських країнах все ще існують перешкоди для мобільності робочої сили в межах ЄС, такі як мовні бар'єри, видача професійних ліцензій, обмеження на додаткові пенсійні виплати та відмінності в системах соціального забезпечення в різних країнах.

Імміграційний процес є одним із найважливіших факторів, що впливає на суспільно-політичну ситуацію в Україні та породжує багато соціально-економічних та інших проблем.

Причини виїзду населення з України:

- низька зарплата;
- високий рівень безробіття і, як наслідок, бідність, особливо в сільській місцевості;
- Підлив системи соціального захисту.

В рамках угоди Україна має певну можливість реалізувати принципи вільного пересування працівників та відносної свободи економічної діяльності.

На це можуть вплинути[51],:

- рівень економічного розвитку України;
- обсяги торгівлі та економічні відносини;
- ступінь інтеграції її економіки в спільний ринок ЄС;
- Рівень політичних відносин і пріоритети України щодо ЄС.

Обидві сторони зобов'язуються забезпечити безпеку персональних даних, побудувати ефективну співпрацю в питаннях імміграції, притулку та прикордонного контролю, підвищити мобільність працівників і регулювати пересування людей.

Ризик нелегальної імміграції українців до країн ЄС зростає через те, що умови угоди не передбачають свободи пересування працівників та створення спільного ринку праці між Україною та ЄС.

Також підвищується ризик напливу мігрантів і біженців із третіх країн – транзитних країн ЄС. Національна стратегія міграційної політики України до 2025 року була затверджена у 2017 році[22],.

Пріоритетними напрямками правового регулювання імміграційного процесу в Україні є:

- реформування законодавства про свободу пересування та свободу вибору місця проживання в Україні;
- забезпечення функціонування загальнодержавної бази вакансій Національного агентства зайнятості;
- Не допускати надмірних відмінностей у регіональному розподілі населення України.

Реалізація Національної стратегії міграційної політики України до 2025 року відбуватиметься у два етапи[22],.

Перший етап, розрахований на період 2018-2021 років, спрямований на покращення імміграційної сфери, регулювання окремих сфер імміграції та вирішення необхідних проблем окремих категорій іммігрантів.

На цьому етапі зусилля органів державної влади спрямовуватимуться на формування та реалізацію державної імміграційної політики, що позитивно вплине на зміцнення безпеки українського народу та країни, задовольнить потреби української економіки в робочій силі та відповідати міжнародним стандартам. Стратегія передбачає заходи допомоги трудовим мігрантам протягом усього міграційного циклу: від збору інформації про наміри шукати роботу за кордоном до намірів повернутися в Україну. Водночас існують певні труднощі в реалізації деяких стратегічних нормативно-правових актів щодо трудових мігрантів, які потребують вдосконалення.

Однією з цілей стратегії, спрямованої на пом'якшення негативних наслідків трудової міграції, є підвищення обізнаності громадськості про можливості імміграції, включаючи ризики нелегальної імміграції, контрабанди та законних потреб у працевлаштуванні.

Під час реалізації плану заходів будуть вжиті заходи щодо вирішення питань міграції, централізації та об'єднання суспільства у вирішенні цих питань, забезпечення зв'язку міграційної політики з іншими сферами діяльності держави, переходу від внутрішньої політики реагування до активніший і активніший. цілеспрямована політика.

Повернення та реінтеграція українських трудових мігрантів визначено одним із завдань Стратегії національної міграційної політики, яка включає низку заходів, починаючи від інформаційної та консультативної допомоги до фіскальних заходів.

Проте заходи, заплановані для реалізації Стратегії на 2018-2021 роки, досить обмежені[15],:

- Створити єдиний інформаційний портал для іммігрантів;
- інформаційно-інтерпретаційна робота з гармонізації;
- Сприяти працевлаштуванню мігрантів після повернення.

Наразі певною мірою реалізується лише заохочення тих, хто повертається до працевлаштування: Національна служба зайнятості України розпочала створення центрів розвитку підприємництва, щоб сприяти реінтеграції трудових мігрантів[52] та надавати зареєстрованим безробітним Час допомогти у старті бізнес [53].

Слід також зазначити, що в українському імміграційному законодавстві існують прогалини між соціально-правовим захистом трудових мігрантів, створенням мережі навчальних центрів, посередників, працевлаштуванням та загальним правовим статусом іммігрантів, які визначають сферу імміграції. права та гарантії.

Для попередження негативних наслідків цих процесів, особливо щодо нелегальної імміграції, необхідне комплексне дослідження причин і факторів сучасних міграційних тенденцій. Необхідно посилити соціально-правове регулювання сфери іммігрантських відносин. Аналіз показує, що з 2015 по 2020 рік імміграційні потоки з України зменшилися, хоча цифри залишаються високими.

Основною причиною еміграції є робота за кордоном, тому що зарплати за кордоном дуже високі. Трудові мігранти переїжджають переважно до країн Європи, особливо до Польщі, Чехії та Італії. Найвищі доходи мають жителі західних областей України. Найбільше іммігрантів 15-24 роки (30,5%) і 25-39 років (28,41%), тобто молодь покидає країну. Більшість офіційних дозволів на роботу для українців видає Польща.

Варто зазначити, що сьогодні в світлі подій в Україні ООН заявила, що станом на 24 травня Україну покинули 6,6 млн біженців. Примітно, що коли українські біженці почали хилитися, Європа розкрила обійми. Вперше в Євросоюзі запроваджено директиву про тимчасовий захист,

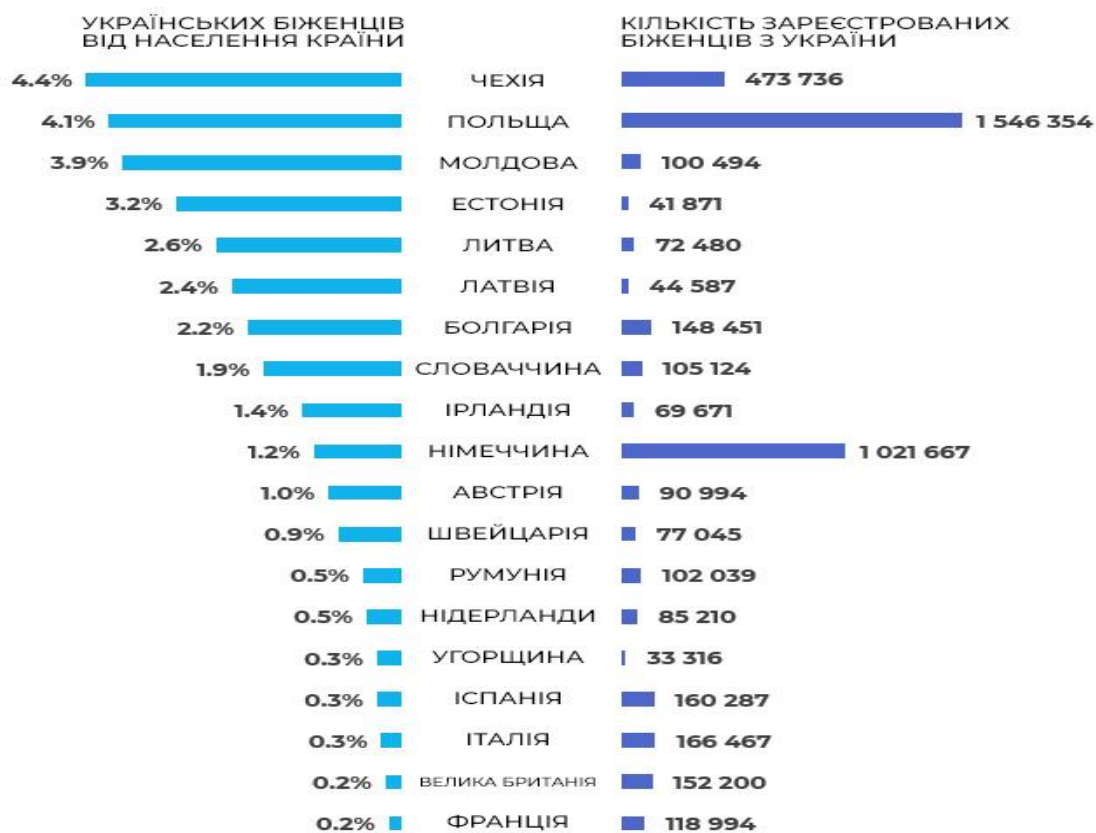
згідно з якою українці мають право жити, працювати та отримувати допомогу у 26 із 27 держав ЄС.

Їм не доведеться проходити тривалий і невизначений процес подачі документів для отримання притулку, який мають пройти ті, хто прибув у 2015 році.

Наприклад, деякі країни, які колись були найбільшими противниками шукачів притулку, тепер є основними напрямками для українців. Польща отримала 2,2 млн. Угорщина, прем'єр-міністр якої Віктор Орбан був першим європейським лідером, який у 2015 році побудував стіну, щоб не пропускати біженців, відкрила свої двері для 340 000 людей.

Потік біженців з України відрізняється від попередніх міграційних криз, які вразили континентальну Європу в 21 столітті. Різниця в тому, що більшість українських біженців – високоосвічені жінки працездатного віку та їхні діти. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), станом на 3 січня 2023 року статус тимчасового захисту в країнах Європи отримали близько 4,9 млн українських біженців. Це приблизно 1% населення країн ЄС. Найбільше українців прийняли Польща, Німеччина та Чехія (рис.2.1).

СКІЛЬКИ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ ПЕРЕБУВАЄ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ?



ДАНІ: ООН

Рисунок 2.1– Кількість біженців за країнами з України[59],

Таблиця 2.1 – Кількість прийнятих біженців з Українами прийнятих країнами ЄС[59],

Польща	700 тис.
Чехія	40 тис.
Угорщина	140 тис.
Молдова	137 тис.
Румунія	51 тис.
Словаччина	72 тис.

З таблиці 2.1 видно, що за даними Прикордонної служби Польщі станом на 6 березня країна прийняла понад 700 тис. біженців. Близько 40 тисяч українських біженців зареєструвалися в Чехії після оголошення Росією війни. За даними ООН, Угорщина прийняла майже 140 тисяч українських біженців.

За даними з Молдови, з 24 лютого по 3 березня до Молдови з України вїхало майже 137 тисяч українців. За даними ООН, Румунія прийняла понад 51 тисячу українських біженців. За даними ООН, станом на 3 березня Словаччина прийняла близько 72 тисяч українських біженців. Таким чином, державна політика в Україні спрямована на подолання значних труднощів у вдосконаленні колишніх і сучасних імміграційних правил. Поточна ситуація є результатом інтенсивного імміграційного руху в регіоні, який вплинув на країну, і Україні, як і іншим новим незалежним державам у колишньому Радянському Союзі, довелося перебудовувати свою імміграційну систему. Сьогодні, незважаючи на складну ситуацію в країні, ми бачимо, що все більше людей повертаються в Україну.

2.3 Переваги та недоліки співпраці України з ЄС у сфері міграції в рамках імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС

Інтеграція України до Європейського Союзу є досить складним питанням, оскільки воно потребуватиме багато часу, хоча цей процес явно не відбудеться найближчим часом. Більше року Україна обговорює свої варіанти інтеграції, тобто вибір моделі інтеграції: Європа чи Євразія. Революція Гідності, анексія Криму та військові дії на сході України

остаточно зняли поляризацію східно-західних рухів і остаточно визначили наші інтеграційні пріоритети на європейському шляху.

Перш ніж розглядати переваги та недоліки вступу України до Європейського Союзу, необхідно проаналізувати погляди експертів на це питання та обізнаність нашого суспільства. За результатами уточнення експертного висновку можна визначити, що існують певні перешкоди на шляху поглиблення процесу інтеграції України до Європейського Союзу. По-перше, низька поінформованість громадян про ЄС, українці загалом незадовільна, тоді як 36% респондентів зазначили, що поінформованість українців про ЄС загалом задовільна. Лише 3% респондентів підтвердили, що українці мають належний рівень інформації, а 11% вважають, що українці взагалі не мають інформації про ЄС (рис. 2.2) [55],.

По-друге, сумніви в тому, що євроінтеграція принесе користь всьому українському народу. 26% експертів вважають, що інтеграція України в ЄС в інтересах країн ЄС, які хочуть посилити свій геополітичний вплив і використовувати ресурси України для власної вигоди.

По-третє, йдеться про вимогу ЄС, взагалі про можливе припинення відносин з Росією та країнами СНД.

По-четверте, людей хвилює конкурентоспроможність українських товарів на європейському ринку та відтік робочої сили. Тому 24% експертів вважають, що з поглибленням співпраці з ЄС Україна зіткнеться з загрозою жорсткої конкуренції на європейських ринках продовольчої та промислової продукції, через що українська продукція не матиме шансів і не матиме великої кількості кваліфікованих закордонних талантів. впливе.

По-п'яте, наріжними каменями розвитку відносин між Україною та ЄС сьогодні є правосуддя, корупція та організована злочинність, і Україні буде важко відповідати цим вимогам [54, С. 37].



Рисунок 2.2 – Оцінка рівня поінформованості населення України про ЄС [55],

Щодо аналізу національного опитування, проведеного у травні 2018 року соціологічною компанією GfK Ukraine в рамках реалізації проекту «Приєднуйся!» та Pact International в Україні, в рамках реалізації проекту «Сприяння громадськості програма заходів». До розслідування залучено щонайменше 2 тисячі осіб по всій Україні, без урахування тимчасово окупованого Криму та непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей.

Дослідження показують, що для 30% українців найкращим способом примирення є вступ до Європейського Союзу. Основними перешкодами були названі брак коштів і хабарі. Наступною за популярністю відповідь щодо моделі врегулювання з ЄС була вільна торгівля без будь-яких обмежень (21%). Третя відповідь: вони задоволені поточним рівнем відносин (20%), а 14% вважають, що від зближення з ЄС слід відмовитися (рис. 2.3).

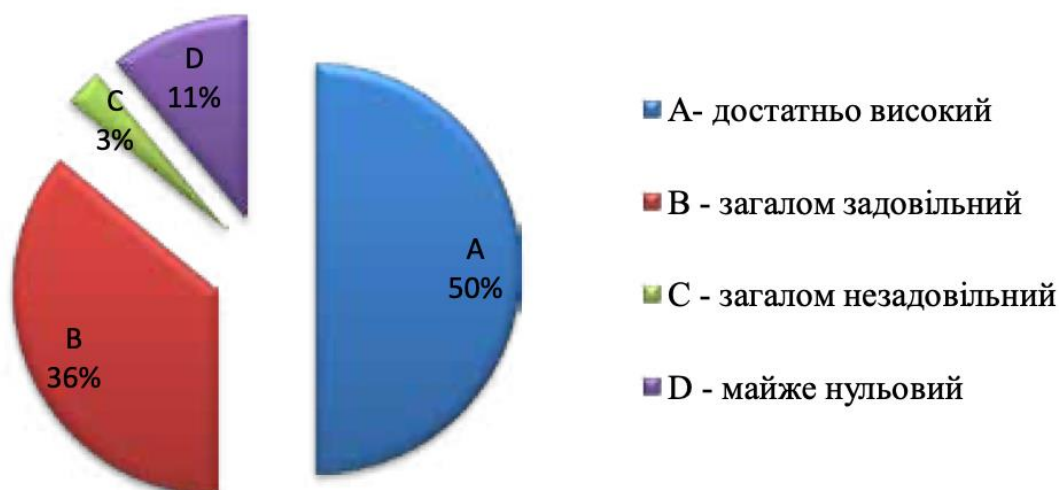


Рисунок 2.3 – Оцінка вибору моделі зближення з ЄС [55]

Водночас, якщо на заході 54% хочуть повноправного членства в ЄС, то на сході України – лише 13%, а на сході проти приєднання до Євросоюзу – чверть респондентів. Крім того, 40% українців вважають, що євроінтеграція буде успішною, якщо вони побачать кращі лікарняні послуги, комфортний громадський транспорт та соціальну інфраструктуру. Крім того, за даними опитування, українці вважають основними перешкодами євроінтеграції в регіоні брак коштів та хабарництво місцевих чиновників (по 37%) [55, с.37]. Співпраця між Україною та ЄС сприятиме наближенню соціальних умов в Україні до високих європейських стандартів, покращенню рівня життя та добробуту людей.

Співпраця між Україною та ЄС сприятиме наближенню соціальних умов в Україні до високих європейських стандартів, покращенню рівня життя та добробуту людей. У культурно-цивілізаційному плані європейська інтеграція є шляхом зміцнення взаємного обміну української та західноєвропейської культур, утвердження України як невід’ємної частини світової спільноти та національної держави. Членство в ЄС

гарантує Україні посилення національної безпеки, захист від агресії та територіальних претензій [56, с. 754].

Сьогодні основними сферами співпраці між Україною та ЄС є енергетика, інвестиції та торгівля. Судячи зі співпраці між Україною та ЄС, допомога ЄС Україні заслуговує на увагу. Європейський Союз є найбільшим донором України. Лише з 1991 року він надав безоплатну технічну та фінансову підтримку на суму понад 4 мільярди євро, яка продовжує зростати. Сфери, які підтримує ЄС, надзвичайно широкі: макрофінансова стабільність, державне управління, розвиток громадянського суспільства, економіка, енергетика, захист навколишнього середовища, регіональний розвиток, освіта тощо. ЄС значно збільшив допомогу Україні з 2014 року, враховуючи складну економічну ситуацію та військові дії на сході країни. Загальний пакет допомоги на 2014-2020 роки становить близько 11 мільярдів євро.

Завдяки наданій технічній та фінансовій допомозі з 2014 року Україна розпочала амбітну програму реформ з метою стабілізації економіки та підвищення рівня життя своїх громадян.

Завдяки нашому аналізу ми виявили, що незважаючи на безпрецедентну допомогу Європейського Союзу у здійсненні реформ, спрямованих на прискорення економічного зростання та покращення добробуту людей, на шляху економічного розвитку України залишаються перешкоди різного характеру. Дороги до ЄС хоч і не надто великі, але дуже важливі. народився Тому слід виокремити внутрішні чинники, які перешкоджають вступу України до Європейського Союзу: по-перше, повільний хід економічних реформ та незначний ефект внутрішньої соціально-економічної трансформації, по-друге, занепокоєння викликає рівень корупції та економічної злочинності. . По-третє, у суспільстві відсутній консенсус щодо європейського вибору, по-четверте, очевидний дефіцит досвідчених експертів з питань євроінтеграції, переважно

українських політичних еліт і державних службовців [57, с.28], по-п'яте, економічний розвиток України та Європи країни Різниця в рівнях величезна; по-шосте, суттєво відрізняється рівень життя населення; по-сьоме, невідповідність правових систем.

Європейська інтеграція має переваги та ризики, і Україна має зосередитися на використанні позитивних аспектів євроінтеграції. У таблиці 2.2 проаналізовано переваги та недоліки інтеграції України до ЄС.

Таблиця 2.2 – Переваги та недоліки співпраці України з ЄС у сфері міграції в рамках імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС [56]

Переваги	Недоліки
Україна, будучи членом ЄС, матиме значні можливості для динамічного розвитку туристичної та рекреаційної галузі, розширення міжнародного співробітництва в цій сфері.	Поглиблення демографічного спаду.
Ефективний захист прав людини в інституціях ЄС.	Проблема незаконної міграції та відтоку кадрів.
Набуває особливої значущості проведення політики продуктивної зайнятості. Зменшення корупції та підвищення прав людини в Україні	Ускладнення візового режиму зі східними сусідами. Підвищення кількості виїздів з України у зв'язку зі спрощенням процедур
Обмін досвідом та кращими практиками у сфері міграції	
Розширення можливостей для українських студентів та науковців отримати освіту та здобути досвід в ЄС	

Співпраця в цій сфері може допомогти Україні забезпечити більш відкрите суспільство, зменшити корупцію та підвищити рівень прав людини.

Аналіз можливих позитивних і негативних наслідків вступу України до Європейського Союзу показує, що членство в Європейському Союзі є логічним прагненням України розвиватися до цивілізованої правової держави та демократичного суспільства. Вступ до ЄС – це можливість для України нарешті стати стабільною країною з багатьма перспективами.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ТА ЄС

3.1 Проблема міграційних процесів в Україні та шляхи їх вирішення

Окрім оцінки впливу міграції на міжнародне співтовариство та визначення цілей міграційної політики, Конвенція містить детальні рекомендації щодо заходів, спрямованих на досягнення цих цілей. Широке публічне обговорення договору (на жаль, не в Україні), детальне дослідження та аналіз його положень могло б мати значний позитивний вплив на вдосконалення імміграційної політики країни, пошук вирішення деяких проблем у цій сфері мігрантів.

Тож, як приклад, варто розглянути один із них – збір та застосування перевіреної імміграційної інформації, про який Конвенція окремо згадує в першу чергу, адже неможливо прийняти адекватне політичне рішення, не розібравшись у питанні. Щодо України, високопосадовці та політики мають такі неоднозначні цифри щодо кількості українських трудових мігрантів за кордоном, що виникає очевидне питання, чи права влада щодо розміру найважливіших потоків іммігрантів і що імміграційну статистику потрібно покращити це очевидно.

Щоб вирішити цю проблему, Глобальний договір про безпечну, впорядковану та законну міграцію пропонує зміцнити доказову базу щодо міжнародної міграції, удосконалюючи та інвестуючи в збір, аналіз та розповсюдження перевірених, надійних і порівнянних даних, дезагрегованих за статтю, віком, імміграційним статусом. та інші важливі характеристики. , забезпечуючи при цьому конфіденційність і захист

особистої інформації, а також проведення наукових досліджень, спрямованих на організацію політики та належним чином поінформований публічний дискурс. Як зазначено в договорі, для цього необхідно:



Рисунок 3.1 – Напрямки удосконалення міграційної політики України в рамках Глобального договору про безпечну, впорядковану та законну міграцію

Джерело: складено автором

Конкретний перелік повністю відповідає потребам України та цілком обґрунтовує доцільність і необхідність творчого використання Глобального договору про безпечну, впорядковану та законну міграцію для вдосконалення імміграційної політики України. Тривала соціально-економічна криза, зниження рівня інвестиційної привабливості та зростання невизначеності бізнес-середовища призвели до збільшення кількості іммігрантів як всередині України, так і за її межами. Щороку тисячі людей залишають свої країни та сім'ї, щоб покращити свій добробут та соціальний статус.

Слід зазначити, що прискорення темпів імміграції характерне для всіх держав, але важливим є причинний характер цих іммігрантів і вплив мобільності громадян на ринок праці та економічні характеристики держави. Наразі все більш актуальною стає проблема виїзду великої кількості громадян України за кордон у пошуках роботи. Перш за все, важливою проблемою є еміграція висококваліфікованих спеціалістів, молоді, яка здобула освіту в інших країнах і не повернулася в Україну. Ці умови є стимулами та індикаторами демографічних, соціальних та економічних проблем, які можуть уповільнити економічний розвиток держави.

Основними причинами масштабної трудової міграції є політична нестабільність, ворожнеча всередині країни, високий рівень безробіття, низька заробітна плата, недостатня кількість робочих місць і відсутність соціального захисту. Тому на процес імміграції суттєво впливає воєнна ситуація в Україні. Цей фактор зумовлює бажання значної кількості

громадян України залишити свою країну, щоб виїхати за кордон, а також не брати участі у небезпечних для життя військових діях.

Погіршення економічної ситуації призвело до зростання бідності, безробіття та трудової міграції. Безпека та розвиток демонструють тісний зв'язок і взаємозалежність як у країні, так і з потенційними мігрантами в Україні. Під час збройного конфлікту кількість іноземців, які приїхали в Україну, була вдвічі менша, ніж до війни.

Посилюється тенденція до зменшення привабливості України для зовнішньої добровільної імміграції, водночас зростає кількість біженців з країн, громадяни яких шукають притулку. Тому погіршення військово-економічної ситуації та падіння рівня життя стають факторами, що приваблюють іноземних трудових іммігрантів. Полегшення умов в'їзду та працевлаштування іноземних трудових мігрантів на більш сприятливих умовах не мало стимулюючого ефекту навіть без документального підтвердження освіти та вищих зарплат порівняно з вітчизняними спеціалістами.

Основний негативний вплив полягає в тому, що трудова міграція спричинила дефіцит робочої сили в деяких областях і регіонах, більшість з яких знаходяться в сільській місцевості, а також негативно вплинула на сімейні стосунки, народжуваність і допомогу дітям. Збільшення трудової міграції в інші країни призведе до значного падіння економіки та населення України. Тому питання мобільності робочої сили є таким актуальним і потребує стабілізації та контролю.

Загалом українська трудова міграція в розвинені країни має негативний ефект, з одного боку, висококваліфіковані спеціалісти з цифровими навичками залишаються в країні переселення, а з іншого боку, це необхідно, коли вони повертаються в Україну та впроваджують свій великий досвід. Впровадити національну політику щодо впровадження стимулів та стимулів для заохочення їх до переходу до цифровізації в

бізнесі та економічних галузях. Адже цінність цих експертів у тому, що вони можуть на основі свого досвіду переконати та заохотити бізнес і громадян країни споживати та використовувати інформаційні, комунікаційні та цифрові технології. Ці іммігранти відкрили шлях для розвитку цифрової економіки з високим рівнем довіри.

Потреба розв'язання цієї проблеми зумовлює необхідність визначення можливих шляхів їх вирішення. Насамперед, мова йде про подолання прогалин і розбіжностей в національному міграційному законодавстві за допомогою (рис. 3.2).



Рисунок 3.2 - Напрямки усунення прогалин в національному міграційному законодавстві

Джерело: складено автором

Ключовими передумовами для зниження міграційних процесів в Україні в цілому є (рис. 3.3):

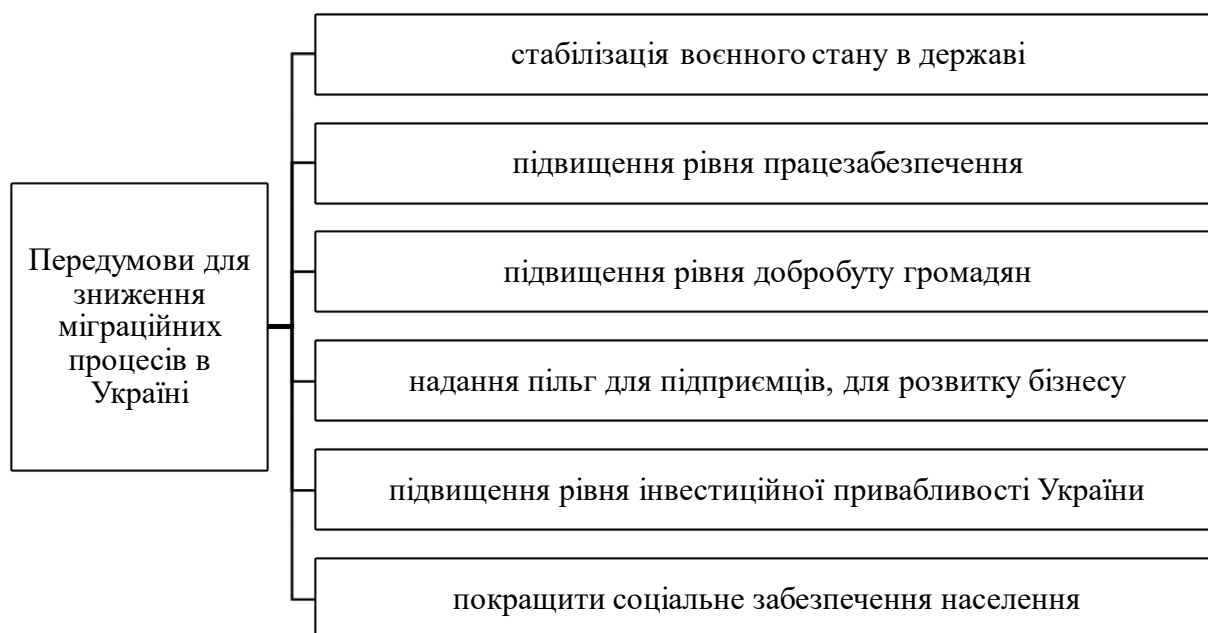


Рисунок 3.3 - Передумови для зниження міграційних процесів в Україні

Джерело: складено автором

Трудова міграція є складною проблемою, яка потребує негайного вирішення в наступних напрямках:

1. Інформаційний. Можна стверджувати, що інформаційний аспект відіграє важливу роль у вирішенні таких соціально-економічних явищ, як трудова міграція. Таким чином, до фактора мобільності також відноситься популярна теорія інфляційних очікувань, згідно з якою очікування зростання цін призводять до зростання цін (оскільки зростає сукупний попит). У ситуації, коли всі очікування щодо майбутнього соціально-економічного розвитку України не задовольняють, зростає кількість виїздів за кордон, стає дефіцитним основний ресурс країни – робоча сила, а процес ведення бізнесу та економічна діяльність стає дедалі складнішою. А це, в свою чергу, суть економічної кризи, через яку реальні доходи населення падають і настільки низькі, що вони змушені виїжджати в інші країни. Тому інформаційний аспект настільки важливий, що є єдиним чинником, здатним «утримати» населення, яке має намір виїхати в інші країни в умовах складних військово-політичних

відносин і соціально-економічної кризи. Багато громадян, особливо професіоналів, були б готові повернутися до своїх сімей чи домівок, якби вони знали, що ситуація покращиться. Тому інформація про покращення є інструментом покращення ситуації. Проте, задля об'єктивності інформації, у вирішенні питань трудової міграції необхідно акцентувати увагу на таких аспектах.

2. Соціально-економічні. Соціальний вимір проблеми є економічним, де цілісність сім'ї, легальна робота та офіційний розвиток кар'єри, а також здатність спілкуватися рідною мовою є важливими, оскільки задовольняються основні потреби сім'ї. Проте ситуації з низьким рівнем доходів домогосподарств та загрозою мобілізації основного годувальника в зоні АТО не поодинокі. Тому покращувати соціально-економічну ситуацію потрібно не шляхом масштабних реформ у всіх галузях, що непросто для видаткової частини бюджету в кризовій ситуації, а шляхом підвищення рівня життя громадян на законодавчому рівні. Головним чинником вирішення проблеми трудової міграції має стати покращення умов ведення господарської діяльності, що може бути досягнуто шляхом створення оптимальних умов для інвестування.

3. Юридичний напрям має передбачати створення облікових структур для осіб, які працюють в інших країнах як на офіційній, так і на неофіційній основі. Необхідно вирішити питання перерахування коштів від трудових мігрантів до державної економіки. Країни використовують не лише фінансовий, але й адміністративний вплив, щоб позитивно вплинути на грошові перекази та створити більше можливостей для мігрантів. Тож на Філіппінах Національне управління соціального забезпечення працівників за кордоном надає кожному працівнику-мігранту, який працює за контрактом, ідентифікаційну картку, яка автоматично відкриває банківський рахунок, через який гроші можна переказувати назад на батьківщину за номінальну вартість. Примітним

прикладом є угода між мексиканськими та американськими фінансовими установами за участю мексиканського уряду, яка дозволяла нелегальним мексиканським іммігрантам у США відкривати поточні рахунки в банках, з яких їхні родини могли знімати кошти, щоб повернутися додому.

3.2 Перспективні напрямки удосконалення міграційної політики України в рамках імплементації угоди про асоціацію з ЄС

З метою визначення перспективних напрямків удосконалення української імміграційної політики в рамках імплементації Угоди про асоціацію з ЄС вважаємо за доцільне проаналізувати досвід країн ЄС у сфері реалізації імміграційної політики, особливо на рівні окремих осіб країни.

Управління міграцією в ЄС здійснюється за допомогою правових і політичних інструментів і ґрунтується на принципах, викладених у «Європейському порядку денному міграції», оскільки починається безпрецедентний наплив мігрантів. Цей стратегічний політичний документ, прийнятий у 2015 році, визначає короткострокові та довгострокові заходи на внутрішньому та зовнішньому рівнях імміграційної політики та надання притулку. Загальні стандарти ЄС детально описані в регламентах і директивах, але безпосереднє впровадження імміграційної політики та надання притулку є компетенцією держав-членів, які зобов'язані привести своє національне законодавство у відповідність із законодавством ЄС та існуючими міжнародними угодами.

За роки, що минули після набуття чинності Лісабонської угоди, відносини між національними урядами та інституціями ЄС посилилися з точки зору ступеня координації та змісту політики. Крім того, виникли нові «горизонтальні» конфлікти між державами-членами через зростання розбіжності інтересів і зменшення довіри до ЄС. Приплив шукачів притулку та нелегальних мігрантів, за європейськими стандартами, виявляє прогалини в спроможності ЄС надавати притулок і охороняти кордони, а також демонструє нездатність адаптуватися до надзвичайних ситуацій, коли тиск мігрантів надто високий.

Нинішня система не має єдиних правил прийому шукачів притулку, а відсоток позитивних рішень щодо заяв значно відрізняється між країнами-членами. Крім того, через їхнє географічне розташування лише кілька країн відповідають за розгляд переважної більшості заяв про надання притулку. Щоб виправити цей дисбаланс та вдосконалити та гармонізувати існуючі правила напередодні можливого повторення кризи, Європейська комісія запропонувала у травні 2016 року реформувати систему надання притулку шляхом внесення змін до чинної Директиви та Дублінського регламенту, який визначає державні послуги для шукачів притулку Відповідальність. Однак реформа застопорилася на тлі тривалих розбіжностей між державами-членами щодо розподілу шукачів притулку.

Політика ЄС у сфері легальної (економічної та сімейної) міграції зазнала меншого ступеня європеїзації, ніж надання притулку та боротьба з нелегальною імміграцією. Контроль населення в межах власних кордонів, кількість іммігрантів, яких країна отримує легальними каналами, та їх інтеграція завжди були дуже чутливими сферами для держав-членів з політичної точки зору, а у випадку інтеграції також з різними Концепції громадянства та ідентичності тісно пов'язані, щоб можна було поставити питання про їх узгодження.

Водночас не бракує законодавчої діяльності у сфері легальної імміграції, включаючи директиви, зокрема «блакитні картки» для висококваліфікованих працівників (2009), одноразові дозволи на роботу та проживання (2011), сезонне працевлаштування та внутрішньофірмова мобільність (2014 р.).

Однак жодна з цих директив не впливає на право уряду вирішувати, скільки мігрантів в'їжджає в країну; директиви лише встановлюють загальні процедури та права для відвідувачів. Подібним чином вплив ЄС на сімейну міграційну політику в країнах-членах залишається слабким, незважаючи на спроби Комісії встановити мінімальні стандарти щодо умов легалізації возз'єднання сім'ї та прав членів сім'ї. В епоху міграційної кризи інтереси країн ЄС у сфері імміграції дедалі більше розділяються, а опір держав-членів майбутній гармонізації політики/європеїзації загострюється. Усі погоджуються з необхідністю зупинити незаконне проникнення, навіть якщо вони не згодні щодо того, як і ким це робити. Однак у багатьох інших сферах країни-члени дедалі більше розходяться у поглядах на підходи до управління міграцією.

Окрім взаємодії на наднаціональному та національному рівнях, у цих і без того досить складних відносинах зросла роль місцевих факторів. Місцеві органи влади рідко мають юрисдикцію щодо імміграційної політики, але вони, безумовно, мають інтереси в цій сфері. Наприклад, економічні та демографічні умови в регіоні можуть призвести до зменшення або збільшення імміграційних потреб. Так, Шотландія завжди виступала за більш відкриту імміграційну політику, ніж уряд Великобританії.

Міста починають відігравати важливу роль в управлінні міграцією, і їхня відповідальність полягає саме у реалізації політики, розробленої на наднаціональному та національному рівнях. Куди їдуть мігранти та наскільки добре вони інтегруються в нові громади, залежить від

конкретних характеристик міста чи регіону. Більшість іммігрантів осіло в мегаполісах, особливо в столиці. Великі міста привабливі через наявність усталених іммігрантських громад і легший доступ до роботи та громадських послуг.

У багатьох європейських країнах малі та середні міста, включно з сільською місцевістю, також стали напрямками для шукачів притулку. Деякі міста прагнуть відродити свою економічну та демографічну базу, зокрема приймаючи іммігрантів, і ці міста шукають шляхи залучення новоприбулих. Регіональна економічна структура, особливо галузева (традиційні галузі, сфери послуг, високотехнологічні галузі), значною мірою пов'язана з ринком праці трудових мігрантів. У районах, де розвинений сільськогосподарський сектор, тимчасові мігранти користуються особливими умовами отримання та надання послуг.

Ставлення до іммігрантів відрізняється залежно від регіону: вони більш активні, визнаючи внесок іммігрантів у місцеву економіку, а також у містах з великими громадами іммігрантів і низьким рівнем безробіття серед корінного населення. Як було показано, країни-члени дуже педантично обмежували свої повноваження у сфері регулювання імміграції, прикордонного контролю та надання притулку.

Так само центральні уряди в країнах ЄС неохоче передають повноваження регіональним і місцевим органам влади. Немає конкретного посилення на регіон як на головного гравця в імміграційній політиці, ані в будь-якій схемі внутрішніх справ і юстиції, ані в Європейській програмі міграції. Напруга між країнами та регіонами була очевидною під час міграційної кризи, коли місцеві та регіональні органи влади були більш охочі, ніж національні уряди, допомагати та приймати більше шукачів притулку та біженців, але не мали повноважень пропонувати міжнародний захист. Винятком із цього правила є

Німеччина, де федеральні землі відповідають за житло та підтримку шукачів притулку.

Бюро землеустрою управляє центрами первинного прийому шукачів притулку; місцева влада зустрічає новоприбулих, які розподіляються між регіонами Німеччини пропорційно їхнім податковим внескам і загальній кількості населення земель. Загалом у Європейському Союзі, за винятком Німеччини, регіони не мають повноважень брати участь у розподілі шукачів притулку. Проте деякі з них розробили регіональні програми підтримки шукачів притулку та біженців. Водночас органи місцевого самоврядування мають право інтегрувати мігрантів і полегшувати їм доступ до соціальних послуг. Таким чином, іспанські регіони звітують перед державою про заходи, вжиті для інтеграції іммігрантів, житлові умови для можливого возз'єднання сім'ї та прогрес соціальної інтеграції. Регіональні органи влади можуть делегувати деякі з цих повноважень муніципалітетам. Наприклад, уряд Каталонії має повноваження видавати початкові дозволи на роботу іноземцям.

У деяких випадках місцеві або регіональні органи влади можуть здійснювати адміністративну реєстрацію мігрантів (наприклад, у деяких містах Іспанії та Швейцарії), але остаточний дозвіл на проживання залишається у компетенції центральних органів влади. У цих областях особлива увага приділяється неповнолітнім без супроводу.

В Іспанії органи місцевого самоврядування несуть відповідальність за опіку над неповнолітніми та зобов'язані забезпечити їх проживання та доступ до послуг. Багато муніципалітетів надають різні форми допомоги нелегальним іммігрантам, що іноді суперечить державній політиці. Місцева влада дедалі активніше захищає нелегальних іммігрантів, підтримуючи їх легалізацію. Деякі міста навіть розробляють власну концепцію «міського громадянства», а не обмежувальне визначення національного громадянства.

З іншого боку, багато місцевих і регіональних органів влади, головним чином на зовнішніх кордонах ЄС і в основних країнах призначення, особливо страждають від зростаючих потоків мігрантів, шукачів притулку та біженців, оскільки вони зобов'язані приймати та інтегрувати їх. у зв'язку з цим Комітет регіонів неодноразово наголошував, що проблеми глобальної міграції вимагають багаторівневого управління, забезпечення участі регіонів (і місцевих органів влади) і визнання їхньої ролі у просуванні та реалізації соціальної політики, регулюванні працевлаштування, прийнятті та інтеграції, управлінні нелегальним заснуванням діалог і співпраця з партнерами в країнах і країнах транзиту.

Створення можливостей для інтеграції мігрантів у суспільство потребує скоординованих заходів у сфері житла, охорони здоров'я, працевлаштування, освіти та соціального забезпечення. Однак на практиці це завдання практично неможливе. Доповідь ОЕСР, написана після міграційної кризи, виявила значні розбіжності в тому, як біженці розселені та інтегровані. Вісімдесят відсотків респондентів із 72 європейських міст у опитуванні «Рівні уряду» сказали, що координація між центральною та міською владою є недостатньою, внаслідок чого міста часто не можуть отримати кошти, виділені їм на міську інтеграцію та соціальну інтеграцію. Іммігранти та біженці.

Регіони та міста також несуть відповідальність за досягнення інтеграції у сферах працевлаштування, освіти, житла, медичного обслуговування та соціальних послуг через офіційні можливості та практику. Зростаюча кількість регіональних органів влади та муніципалітетів прийняла місцеві плани інтеграції (наприклад, регіони Сицилія та Тоскана в Італії, Каталонія та Андалусія в Іспанії, Леонсконе у Швеції) або здійснюють конкретні ініціативи в цій сфері.

Так, дослідження інтеграції іммігрантів в Амстердамі та Роттердамі показує, що два міста однієї країни та схожі туристичні групи дотримуються різних підходів: у Роттердамі особлива увага приділяється питанням працевлаштування та житла, тоді як Амстердам більше зосереджується на заохоченні міжкультурних відносин. Регіональні уряди Бельгії працюють за тією ж схемою – Фландрія більше займається культурною інтеграцією (освіта, вивчення мов), тоді як Валлонія більше займається соціально-економічними питаннями. НУО також відіграють певну роль, надаючи послуги або підтримуючи роботу різних адміністрацій, які, у свою чергу, підтримують регіональні уряди та муніципалітети.

Враховуючи досвід країн ЄС щодо вдосконалення імміграційної політики України в контексті реалізації Стратегії національної міграційної політики України до 2025 року, доцільно реалізувати наступні заходи.

Тому в рамках імміграційної політики вигідно:

- визначення ієрархії стратегії національного розвитку в контексті формування державницької концепції, сприяння самоідентифікації громадян України та формування та впровадження ефективних ціннісно-етичних, нормативно-правових, організаційно-управлінських та фінансово-економічних механізмів в державі;

- розробити та зміцнити законодавство для стимулювання повернення на батьківщину, насамперед висококваліфікованих спеціалістів;

- реалізовувати ефективну регіональну політику, яка має передбачати розробку регіональних планів зайнятості, засобів соціального захисту населення з урахуванням регулювання ринку праці, прогнозів соціально-економічного та демографічного розвитку регіону;

- розробляти та впроваджувати програми інтеграції іммігрантів, розвивати толерантне ставлення до представників інших національностей та створювати структури, що протистоять ксенофобії, расизму та расовій дискримінації;

- легалізувати та стимулювати розвиток нових каналів грошових переказів;

- стимулювати запровадження страхових, пенсійних та іпотечних схем для захисту прав та безпеки українців, які виїжджають та працюють за кордоном, а також інвестиційних та митних податкових пільг/пільг та схем для трудових мігрантів;

- розробити програму державно-приватного партнерства та запустити програму пільгового кредитування малого бізнесу, орієнтовану на трудових мігрантів.



Рисунок 3.4 – Пропоновані заходи імміграційної політики України

Джерело: складено автором

Тому сьогодні політика інтеграції іммігрантів в українське суспільство перебуває на початковій стадії розвитку. У контексті реалізації Стратегії національної міграційної політики України до 2025 року ця стратегія має бути посилена шляхом впровадження запропонованих заходів Національної міграційної політики. Крім того,

встановлення стимулів та стимулів для заохочення людей, які працюють в Україні, та трудових мігрантів до повернення додому сприятиме не тільки стабільному соціально-економічному розвитку країни, а й покращить рівень соціального захисту в цілому.

ВИСНОВКИ

Міграційна політика є невід'ємною частиною питань, пов'язаних з імміграцією, вимушеною міграцією, трудовою міграцією та особами, які шукають політичного чи іншого притулку, виходячи з правового статусу громадян, на основі конституційних і правових норм, а також на характеристиках різних категорій природних осіб. Міграційна політика – це політика держави у сфері міграції, яка має сукупність засобів, що відповідають встановленим принципам і дозволяють досягти поставлених цілей. Він включає комплекс правил і заходів, спрямованих на регулювання суспільних і цивільних відносин у сфері переміщення людей. Система управління міграцією населення включає ряд заходів, спрямованих на стимулювання або обмеження пересування громадян країни в напрямку, що відповідає поточним і стратегічним потребам території, а також реальним умовам і вимогам активного розвитку.

Міграційна політика носить безпосередньо територіально-диференційований характер, оскільки на різних територіях існують різні міграційні проблеми. З цього випливає, що цілі міграційної політики, а так само напрямки їх досягнення так само різні між собою. Міграційна політика сучасних країн, будучи частиною демографічної політики, повинна охоплювати всі сфери життєдіяльності. Це стосується не тільки регулювання міграційних потоків, видачі дозвільної документації та контролю над легальністю перебування іммігрантів, але і цілого комплексу заходів, спрямованих на досягнення концептуальних цілей і на вирішення стратегічних завдань у сфері управління міграційними процесами населення.

Особливістю міграційної політики ЄС є поєднання двох форм регулювання міграційних потоків – національної та наднаціональної. Загальна імміграційна політика ЄС охоплює сфери імміграції, біженців і внутрішньої безпеки. Перший охоплює питання легальної та нелегальної імміграції, а також біженців, інтеграції, прийому та повернення іммігрантів. По-друге, це боротьба з організованою злочинністю та тероризмом, співпраця між поліцейськими силами держав-членів ЄС та домовленості щодо зовнішніх кордонів ЄС. Ця політика реалізується через міждержавну взаємодію та передачу деяких повноважень наднаціональним інституціям, що призвело до послаблення національного суверенітету, а останнім часом і до розколу всередині Європейського Союзу.

Державна політика України щодо вдосконалення імміграційного регулювання була і пов'язана з подоланням значних труднощів. Ситуація, що склалася, є результатом інтенсивного міграційного руху в регіоні, який вплинув на країну, і Україна, як і інші нові незалежні країни на території колишнього Радянського Союзу, була змушена перебудовувати свою імміграційну систему.

Потоки мігрантів з України зменшилися між 2015 і 2020 роками, але все ще є значними. Основною причиною еміграції є робота за кордоном, адже за кордоном зарплата значно вища. Трудова імміграція переважно йде до європейських країн, особливо до Польщі, Чехії та Італії. Найбільше на заробітки їдуть жителі західних областей України. Переважну частину заправного населення становлять 15-24 роки (30,5%) і 25-39 років (28,41%), тобто молодь, яка виїжджає за кордон. Найбільше офіційних дозволів на роботу для українців видає Польща. Стратегія національної міграційної політики України до 2025 року, ухвалена у 2017 році, спрямована на вдосконалення нормативно-правової поведінки у

сфері імміграції та вирішення нагальних проблем окремих сфер імміграції та окремих категорій іммігрантів.

Тривала соціально-економічна криза, зниження рівня інвестиційної привабливості та зростання невизначеності бізнес-середовища призвели до збільшення кількості іммігрантів як всередині України, так і за її межами. Щороку тисячі людей залишають свої країни та сім'ї, щоб покращити свій добробут та соціальний статус. Загалом українська трудова міграція в розвинені країни має негативний ефект, з одного боку, висококваліфіковані спеціалісти з цифровими навичками залишаються в країні переселення, а з іншого боку, це необхідно, коли вони повертаються в Україну та впроваджують свій великий досвід. Впровадити національну політику щодо впровадження стимулів та стимулів для заохочення їх до переходу до цифровізації в бізнесі та економічних галузях. Необхідність вирішення цієї проблеми зумовлює необхідність визначення можливих шляхів вирішення цих проблем.

Трудова міграція – це комплексне питання, яке потребує невідкладного вирішення в таких напрямках: інформаційному, соціально-економічному та правовому. З метою визначення перспективних напрямків удосконалення української імміграційної політики в рамках імплементації Угоди про асоціацію з ЄС вважаємо за доцільне проаналізувати досвід країн ЄС у сфері реалізації імміграційної політики, особливо на рівні окремих осіб. країни. Сьогодні політика інтеграції іммігрантів в українське суспільство перебуває на початковому етапі розвитку. У контексті реалізації Стратегії національної міграційної політики України до 2025 року ця стратегія має бути посилена шляхом впровадження запропонованих заходів Національної міграційної політики. Крім того, встановлення стимулів та стимулів для заохочення людей, які працюють в Україні, та трудових мігрантів до повернення

додому сприятиме не тільки стабільному соціально-економічному розвитку країни, а й покращить рівень соціального захисту в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бублій М. П. Методологічні засади формування міграційної політики в Україні // Актуальні проблеми державного управління. No2. 2009. С. 131-139.
2. Васильченко В. С., Гриненко А. М., Грішнова О. А., Керб Л. П. Управління трудовим потенціалом: навч. посіб. КНЕУ. 2005. 403 с.
3. Відякіна М. М. Трансформація міграційної політики країн Західної Європи в умовах розширення ЄС: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.02. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К. 2009. 21 с.
4. Голіков А. П., Довгаль О. А., Беренда С. В., Гончаренко Н. І., Григорова-Беренда Л. І. та ін. Міжнародні економічні відносини : підручник. Х: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 464 с.
5. Денисюк С. Ф. Напрямки розвитку міграційної політики в Україні. Форум права. No 3. 2008. С. 111-115.
6. Кокорева О. В. Міграційна політика в системі економічної безпеки національної економіки // Вісник Донецького національного університету: «Економіка і право». 2010. Вип. 2. Т.1. С. 172-177.
7. Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року. 2015. URL: <https://dmsu.gov.ua/assets/files/project/Strategia.pdf>
8. Малиновська О. А. Міграційна політика: теоретичні підходи та напрями наукового аналізу // Демографія та соціальна економіка. 2018. No 2 (33). С. 27-37.
9. Meyers E. Theories of international migration policies – a comparative analysis // International migration review. Vol. 34. No. 4. PP. 1247-1251.

10. Удосконалення міграційної політики України. Фролова А.А., Грінько І.М. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. № 2. 2019. URL: http://www.visnyk-onu.od.ua/journal/2019_24_2/4.pdf
11. Інституційне забезпечення міграційної політики держави: пропозиції до вдосконалення. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-03/111_Malynovska-2b112.pdf
12. Риндзак О. Т. Державна міграційна політика в контексті пріоритетів національної безпеки України // Економіка України. № 12. 2016. С. 72-81.
13. Концептуальні засади державної міграційної політики України. Гречко. О. Проблеми державотворення. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/grechko_kontseptualni.pdf
14. Костенко В. О. Актуальні проблеми міграційної політики та підходи до їх вирішення на прикладі Європейського Союзу. Актуальні проблеми політики. 2015. Вип. 54. С. 106–114.
15. Проект Закону України «Про основні засади державної міграційної політики України». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/jf56900a?an=3>
16. Гречко О. Особливості державної міграційної політики сучасної України : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2018. – 19 с.
17. Лиховід Н. (2017) Дослідження наслідків та ефектів міграційних процесів України. Державне управління: удосконалення та розвиток, № 4 <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1058>
18. Малиновська О. Міграційна політика в Україні: формування, зміст, відповідність сучасним вимогам. Рада національної безпеки і оборони України. К. 2014. 18 с.
19. Андріїв В.М. Міжнародне трудове право: навчальний посіб. / В. М. Андріїв. Київ. 2017. – 574 с.

20. Протидія торгівлі людьми в Україні. Статистика МОМ станом на 31 грудня 2017 р. Міжнародна організація з міграції. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/iom_vot_statistics_ukrdec2017.pdf
21. Риндзак О. Т. Державна міграційна політика в контексті пріоритетів національної безпеки України. Наук. журн. «Економіка України». 2016. 12 (661). С. 72–81.
22. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року. № 482-р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80>
23. Беззвізовий діалог між Україною та ЄС. План дій з лібералізації візового режиму. URL: http://www.kmu.gov.ua/document/244813925/План%20д_и%20щодо%20л_б_ерал_зац__%20_С%20в_зового%20_орежиму%20для%20Укра_ни.pdf
24. Законодавство про трудову міграція має відповідати сучасним викликам. Бурбак. URL: https://ukr.lb.ua/news/2018/05/22/398314_burbak_zakonodavstvo_pro_trudovu.html
25. Проблеми реалізації Стратегії державної міграційної політики України : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (м. Київ, 19 груд. 2019 р.) / упоряд. О. А. Малиновська. – Київ : НІСД, 2019. – 108 с.
26. Про затвердження плану заходів на 2018–2021 роки щодо реалізації Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2018 р. № 602-р. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/602-2018-%D1%80>
27. Про Концепцію державної міграційної політики: Указ Президента України від 30 травня 2011 року № 622/2011. Офіційний вісник Президента України. 2011. № 16. Ст. 772.

28. Про зовнішню трудову міграцію: Закон України № 761–VIII від 5.11.2015 р. «Відомості Верховної Ради». 2015. № 49–50. – с. 463.
29. Проект Закону України «Про основні засади державної міграційної політики України» . URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/jf56900a?an=3>
30. Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави. Указ Президента України від 8 листопада 2019 р. № 3837. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/8372019-30389>.
31. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року – К.: Офіційне видавництво Верховної Ради України, 1996. – 115 с.
32. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України № 3773-VI від 22.09.2011. Відомості Верховної Ради. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
33. Гречко О. Особливості державної міграційної політики сучасної України. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ. 2018. – 19 с.
34. Лиховід Н. Дослідження наслідків та ефектів міграційних процесів України. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 4. 2017. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1058>
35. Малиновська О. Міграційна політика в Україні: формування, зміст, відповідність сучасним вимогам. Рада національної безпеки і оборони України. 2014. 18 с.
36. Капінус О. Державне регулювання внутрішньої вимушеної міграції : понятійно-категоріальний апарат. Державне управління та місцеве самоврядування. Вип. 3. 2017. С. 17–25.
37. Про громадянство України: Закон України № 2235-III від 18.01.2001 р. Відомості Верховної Ради. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>

38. Длугопольська Т.І. Міжнародна міграційна політика: від теорій до імплементацій. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. № 12. 2020. С.31-49.
39. Geddes A. The Politics of Migration and Immigration in Europe. – L.; Thousand Oaks; New Delhi: SAGE Publications, 2003. – P. 138.
40. Population and Migration in the European Union / Ed.by P.Rees. J.Stillwell, A.Convey, M.Kupiszewski. – Chichester: John Wiley and Sons, 1996. – P. 313.
41. Соглашение между Правительствами государств Экономического Союза Бенилюкс, Федеративной Республики Германии и Французской Республики о постепенной отмене контроля на общих границах (Шенгенское соглашение) // Сб. междунар. правовых док., регулирующих вопр. миграции/ Междунар. орг. по миграции. – М., С. 318-324.
42. Конвенция о применении Шенгенского соглашения от 14 июня 1985 года между Правительствами государств Экономического Союза Бенилюкс, Федеративной Республики Германии и Французской Республики о постепенной отмене контроля на общих границах. Сб. международ. правовых док., регулирующих вопр. Миграции. Междунар. орг. по миграции. С. 325-354.
43. Collett E. Beyond Stockholm: overcoming the inconsistencies of immigration policy/ European Policy Centre Working Paper. – 2009. – No 32 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.epc.eu/documents/uploads/954588169_EPC%20Working%20Paper%2032%20Beyond%20Stockholm.pdf.
44. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on a Community immigration policy (COM/2000/0757 final)

[Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/ALL/?jsessionid=GqMmTzqdMhv3gnrNc6Tqkp hJTf18pKyG13LQFwJDbLvptTJVHGH7!1006595440?uri=CELEX:52000DC0757>.

45. Council Directive 2003/109/EC of 25 November 2003 concerning the status of third-country nationals who are long-term residents // Official Journal of the European Union. 2004. P. 44. URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:016:0044:0053:EN:PDF>.

46. Council Directive 2003/86/EC of 22 September 2003 on the right to family reunification // Official Journal of the European Union. 2003. P. 12. URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:251:0012:0018:EN:PDF>.

47. Directive 2011/98/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on a single application procedure for a single permit for third-country nationals to reside and work in the territory of a Member State and on a common set of rights for third-country workers legally residing in a Member State // Official Journal of the European Union. – L 343. – 23.12.2011. – P. 1 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:343:0001:0009:EN:PDF>.

48. Council Directive 2005/71/EC of 12 October 2005 on a specific procedure for admitting third-country nationals for the purposes of scientific research // Official Journal of the European Union. 2005. P. 15. URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:289:0015:0022:EN:PDF>.

49. Угода про працевлаштування з Польщею, Чехією, Словаччиною, Литвою, Латвією, Португалією та Лівією, Іспанією. Угоди про соціальне та пенсійне забезпечення укладено Україною з такими країнами членами ЄС як Болгарія, Естонія, Іспанія, Латвія, Литва, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Чехія, Угорщина. Завершені переговори про підписання угоди з Німеччиною.

50. Угода про партнерство та співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. Ратифіковано ВРУ 10.11.1994 // Верховна Рада України. Комітет з питань Європейської Інтеграції: «Про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом»: Парламентські слухання. – К.: ВР України, 2003. – С. 199.

51. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз. Ратифіковано Законом No 117-VI від 15.01.2008. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_850.

52. Гречко О. Особливості державної міграційної політики сучасної України. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 19 с.

53. Длугопольська Т.І. Міжнародна міграційна політика: від теорій до імплементацій. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. № 12. 2020. С.31-49.

54. Багатеренко А.О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України. URL : <http://jrnل.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/viewFile/5915/6665>.

55. Українці назвали головні перешкоди до євроінтеграції. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2495901-ukrainci-nazvali-golovni-pereskodi-dla-evrointegracii.html>.

56. Тодощук А.В. Україна в інтеграційних процесах: ризики та переваги. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/168.pdf>.
57. Відносини між ЄС та Україною: інформаційна довідка, 6 березня 2018 р. URL : https://eeas.europa.eu/headquarters/headquartersHomepage/29685/node/29685_uk.
58. Взаємовідносини України та Європейського Союзу. URL: <https://arm.naiu.kiev.ua/books/eulaw/info/lec9.html>
59. Украинские мигранты поднимают экономику Европы. Что ждет Украину без них? URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2023/01/10/695807/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Огляд зарубіжної літератури

1. **Hnatyuk T.O. Labour Exploitation as a Risk of Ukrainian Labour Migration. Демографія та соціальна економіка. 2018. № 3(34). С. 71–85**

The article describes labour exploitation as a risk of Ukrainian labour migration. The author estimates the approximate size of Ukrainian labour migrants who experienced labour exploitation while working abroad. The analysis is based on the system of indicators of labour exploitation, developed by the International Labour Organization, and the results of three modular sampling surveys on labour migration that were conducted in Ukraine under the same methodology and cover the periods 2007–2008, 2010–2012, and 2015–2017. The study uses six of the nine indicators of the International Labour Organization (“excessive working days or hours”, “hazardous work”, “very bad working conditions”, “no respect of labour laws or contract signed”, “low or no salary”, “no social protection”), which correspond to the twelve indicators that are presented in the modular sample surveys. Attention is paid to the following indicators of labour exploitation: “over 61 working hours per week”, “unfavourable working conditions”, “work was different from expectations”, “transfer from one employer to another”, “work place was different from expectations”, “non-payment or insufficient payment of salary”, “no written labour contract”, “no paid sick leave”, “no weekly rest day”, “no health insurance”, “no social security”, “ineligible to any benefits provided in labour contract”. Additionally the article analyses the ways of searching a job abroad and the legal status of Ukrainian labour migrants in destination countries. It has been established that from 10 % to 20 % of Ukrainian labour migrants have experienced some kind of labour exploitation while working abroad. There is up to 50 % of Ukrainian labour migrants who have been in the risk group due to looking for a job through unofficial channels and the absence of a written contract with an employer. The main reasons for the increase of labour exploitation among Ukrainian labour migrants are the low level of awareness about the phenomenon of labour exploitation, their rights, as well as the neglect of their own security.

2. **Kateryna Kulchytska, Iryna Sushko, Andriy Solodko. Ukrainian Migration Policy Reform: Paving the Way for the EU-Ukraine Cooperation // Europe without barriers**

Significant progress has been made in reforming Ukraine’s migration policy in all its aspects, from border management to readmission, from the management of all forms of migration including asylum to the integration of recognized refugees and Ukrainians displaced by the conflict in the East (IDPs), from cooperation with EU countries and agencies to respect for human rights

regarding to the movement of people. Long-term cooperation with the EU within the framework of the EU-Ukraine Action Plan on Justice, Freedom and Security, as well as on visa liberalization has helped Ukraine to implement best practices in migration policies. Now, after Ukraine has met all the conditions of the European Commission for visa-free travel, Ukraine must continue and deepen the undertaken reforms, particularly in the areas of refugees' integration and IDPs' reintegration. Although some structural aspects of Ukraine's migration policy have been introduced based on the lessons from earlier reforms, the integration policy especially with regard to IDPs has been implemented from scratch. Further improving Ukraine's integration policy would help monitor migration risks and benefit from the potential of migration for development of the country.

3. Natalia Zemlyanska, Tetyana Semigina. Migrant Workers from Ukraine: the Role of Social Work at Different Stages of Migration // Traektoriâ Nauki = Path of Science. 2020. Vol. 6. No 7

Ukraine is a supplier of migrant workers. Research has shown that migrant workers and their families are at high risk of exploitation, discrimination and abuse.

The objective of the study is to characterize the specifics of labor migration from Ukraine and the migration process, to determine the main forms of social work with migrant workers. The research is based on the analysis of scientific literature and documents.

The study identifies the key features of labor migration and features of the stages of the migration process. The circular and unregulated nature of the current labor migration from Ukraine and the repetition of the stages of adaptation and re-adaptation are established.

It has been determined that social work as an institution of civil society is aimed at reducing the risks and vulnerabilities of migrants at different stages of migration, which should be facilitated by respect, protection and realization of human rights, as well as support and assistance. The content of social work with migrant workers at different stages of the migration process (initial, relocation, adaptation, readmission) is described. The main forms of preventive and supportive actions are discussed.

Considering the cycle of labor migration from Ukraine, social work at the stage of return may also have a re-adaptive focus and should be clearly tied to the local community. Social workers can also: 1) lobby social policy measures to support a circular model of migration with the prospect of possible final repatriation of migrants; 2) promote the legal employment of Ukrainian migrants abroad, non-discrimination and respect for their rights, in particular in the field of social security.

4. Olena Fedyuk, Marta Kindler. Migration of Ukrainians to the European Union: Background and Key Issues – p.1-14

Ukrainians form one of the largest groups of all third-country nationals living and working in the European Union. This chapter critically reflects on the “four waves” perspective on migration. It provides briefly the historical context and the necessary background on Ukrainians worldwide. It outlines the structure of this volume and the key issues discussed in the book, such as the continuous transformation of migration from Ukraine, the progress and silence in certain research areas, and the national differences in data availability.

5. Libanova, E. (2019). Labour migration from Ukraine: Key features, drivers and impact. Economics and Sociology, 12(1), 313-328. doi:10.14254/2071-789X.2019/12- 1/19

The main features of external labour migration from Ukraine are defined in the article, including the scope, the directions, the role in the modern and future development of

Ukraine. Its main components are considered that differ in the length of migrant's stay abroad, the composition of participants, the impact on the overall social and economic situation in the country and the life of migrant's households.

The scope and structure of the migratory flows in the recipient countries are clarified. The estimates of migration mobility of various population groups of Ukraine are presented. It is demonstrated that external migrations in the modern Ukraine perform the functions of social lifts, and migrant's intentions to leave the country has become the prevalent behavior patterns. According to studies results, the main factor is differences between wage in Ukraine and potential remuneration in the country of destination, but mentality is the important role. Due to traditional high mobility of Ukrainians, it is unreasonable to promote the idea to stop the external migration exclusively solely through the growth of wages. The opportunities of the state impact on the migration behaviors of the population are outlined and the most effective actions, from the point of view of the author, are highlighted.

6. Abramova M. M. Grinko I. M. Peculiarities of migration between Ukraine and the countries of Europe and methods of its regulation // UDC: 331.556.4

The article analyzes the migratory flows of the countries of Europe and Ukraine (2008-2015) and the general tendency of increasing the share of immigrants in Germany and France and the decrease of the number of emigrants and immigrants in Ukraine are singled out. The structure of emigration and

immigration of Ukraine in the countries of departure and entry (with the countries of Europe) in 2008-2016 is shown, where the largest share of immigrants in Ukraine is made up of citizens of the Russian Federation, Moldova and Belarus, and Ukrainians themselves emigrate to the Russian Federation, Germany and Belarus. The main social, political, economic and self-interest reasons of population migration are outlined, among which the following should be noted: education abroad, professional development, favorable employment conditions, low income tax rates, favorable economic and political conditions for doing business, significant state expenditures for promoting science, easy access to information, high standard of living, developed level. The positive and negative consequences of migration to country that exports of imports labor force are highlighted. The methods of regulation of migration in Ukraine are proposed and substantiated. The analysis made it possible to identify the main countries of Europe with which Ukraine has the ability to develop migration relations, from which should be signed Russian Federation, Moldova, Germany and Belarus. The main causes of growing immigration in the largest the countries of Europe are revealed, main from them are: increasing level of life, creating comfortable conditions of work and loyal an open relation to foreign highly skilled workers. The result of the study is a list of methods for regulating migration flows in Ukraine to the European countries, among them: improving the legislative framework of Ukraine, compliance with the content of current legislation and taking into account global changes in the migration legislation of Ukraine and the priorities of the development of Ukraine's relations in the field of international migration and others.

7. Tetiana Drakokhrust, Iryna Prodan, Uliana Tkach. Migration challenges: trends and implications for Ukraine and countries of eastern Europe // Baltic Journal of Economic Studies – Vol. 5, No. 2, 2019

Transformational processes in the global economy are due to strengthening the integration of national economies, increasing transnationalization, deepening internationalization of production and exchange, are accompanied by the activation of migration challenges. *The purpose* of the article is to examine and analyse the migration challenges, their development trends and the potential consequences for Ukraine's and countries of Eastern Europe economic potential. To achieve the goal, the study focuses on the *following tasks*: to consider and analyse the main factors that have a direct impact on the socio-economic development of the country, such as the activation of international mobility of the Ukrainian people, armed conflict in eastern Ukraine, the introduction of a visa-free regime with the EU; to make a socio-economic analysis of migration processes in the countries of Eastern Europe; to consider and analyse the possible (potential) scenario of the development of the impact

of migration challenges on the Ukrainian economy; to offer recommendations on mitigating the negative manifestations of the current migration challenges for Ukraine. *Methodology.* In the process of writing the article, methods of scientific abstraction, observation, synthesis of generalization were used to distinguish key socio-economic factors influencing migration challenges. The information and analytical base for the study of migratory challenges is the monographic works of foreign and domestic economists devoted to international migration, materials and analytical reports of international organizations dealing with migration (International Organization for Migration, International Labor Organization, United Nations Population and Development Commission, World Bank and others), regulatory and statistical data of the state authorities of Ukraine, results of scientific research of the Institute of Demography and Social Research after M. V. Ptukha NASU, Internet resources. *The practical significance of the scientific research* is to clarify the migration challenges, their development trends and potential implications for the economic potential of Ukraine on the basis of macroeconomic indicators; the likely economic consequences of the introduction of a visa- free regime for the European Union for Ukraine and the projected tendencies of migration challenges as proposed scenarios, indicating developers and prospects for forecasting.

8. Wojciech Maruszewski, Paweł Kaczmarczyk. Economic Integration and Migrant Networks: The Case of Ukrainian Migrants in the Warsaw Agglomeration // Central European Economic Journal – 2020

In the past years, Poland has been not only a country of (mass) immigration but also a country where foreigners have begun to play a much larger role in the domestic labour market than ever before. This makes the analyses of foreigners' integration increasingly important both to understand the situation of immigrants in Poland and their impact on the national economy and social processes. In this context, this article aims to quantify one of the dimensions of the economic integration of immigrants. We look at the level of earnings as one of the indicators of their integration process. Additionally, we refer to the impact of social capital (in the form of migrant networks) on the economic situation of immigrants. We focus on immigrants from Ukraine—the most numerous group of foreigners in Poland. Based on a unique data set, we empirically identify the key dimensions that have an impact on their incomes, including gender, employment sector and legal status. We also point to the statistically significant effects of migrant networks on migrants' earnings.

9. Tsivatyi V.G.,Martsyniuk M.P. Migration policy of Ukraine and Ukrainian labour migration in the XXI century: institutional and

**strategic discourses in the framework of the COVID-19 // UDC:
314.327(338)**

The article investigates Ukrainian migration policy features and Ukrainian labor migration in the polycentric world order of the XXI century. In the article reviews the network of a social assistance programs implemented by the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine to help Ukrainian citizens who are "stuck" abroad due to restrictions that have been imposed to localize the spread of COVID-19. The purpose of this article is to perform system analysis of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine activity with Ukrainian citizens and Ukrainian migrants abroad, including a range of programs implemented by the Ministry and their impact on migration management during the spread of COVID-19. The methodological basis of the study is a systematic approach, the principles of logic and multifactoriality, as well as a set of general and special research methods. To perform the tasks, were used the following methods: comparative, systemic, problem-chronological, descriptive-narrative, structural-functional analysis, critique of sources. These scientific methods allowed studying the work of ministerial programs as a part of a comprehensive process of managing migration processes. Reflect their efficiency in working with Ukrainian citizens and migrants abroad as a part of a comprehensive process of institutional management of migration processes; show the importance of a particular governmental institution in the system of state structures for working with migrants. The study examines constructed network of a social assistance programs, which help Ukrainian citizens who are "stuck" abroad during the spread of the COVID-19 and the main forms of interaction of the Ministry with Ukrainian citizens abroad. Authors of the article make emphasis on the effectiveness of the implementation of network programs; give recommendations on their possible adaptation. The study revealed that in the context of the COVID-19 coronavirus pandemic, the system of work of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine with Ukrainian citizens abroad has shown its high efficiency, dynamic development and adaptability to the rapidly changing situation. It is worth noting that the system is dynamic and innovative and could be perceptively used working with Ukrainian migrants abroad.

**10.Tetyana Panchenko.Features of the migration movement of Ukrainians
to Germany and prospects for its development // UDC:
314.74:316.353(430) – 2019**

The article deals with a popular direction of the migration movement of Ukrainians in the conditions of increasing migration flows from Ukraine, in particular, the migrations of Ukrainians to Germany. The purpose of article is an analysis the current wave of migration from Ukraine to Germany and assessing the prospects for the development of migration processes in this

direction. The modern fifth wave of migration from Ukraine to Germany, which began after 2010, stands out as an integral part of the history of Ukrainian migration and differs from the "wage-earning» wave on the grounds that it is characterized also by noneconomic motives of migration. The quantitative and socio-demographic characteristics of Ukrainian migrants, especially the fifth wave, their migration experience, educational level and employment were determined on the basis of an analysis of data from the Federal Office of Statistics of Germany and other sources. Particular attention is paid to highly skilled labour migrants from Ukraine who came to Germany after 2010: the reasons for their migration, sources of access to the German labour market, primarily through the Blue Card program and through the educational channel, are being investigated. Further prospects for labour migration from Ukraine to Germany are evaluated in the context of the new migration law in Germany: done a comparative analysis of the migration attractiveness of Germany and Poland, which has significantly simplified migration from Ukraine, and assessed the possibility of returning migrant workers to Ukraine. It is concluded that a further gradual increase in the number of highly skilled Ukrainians in Germany and the final elimination of the fifth wave of Ukrainian migration is dominated by professionals.

ANNOTATION

“ Migration policy of Ukraine in the context of the implementation of the association agreement with the EU ”

The work investigates the peculiarities of Ukrainian migration policy in the context of the implementation of the agreement with the EU in the polycentric world order of the XXI century. The purpose of this work is to substantiate the directions of improving the migration policy of Ukraine within the framework of the implementation of the association agreement with the EU based on theoretical and methodological provisions on the country's migration policy.

Methodological basis of the work: the fundamental method of research is dialectical, the essence of migration policy was studied. Statistical methods are also used to study the dynamics of migration processes in Ukraine. Forecasting methods are used to determine the prospects for the development of migration policy in Ukraine. The observation method was used to determine the influence of factors on migration processes in Ukraine. The graphical method was used to illustrate the work carried out.

The work considers trends in the development of migration processes in Ukraine with the EU countries. Emphasis is placed on the problems of migration processes in Ukraine and promising directions for improving the migration policy of Ukraine in the framework of the implementation of the association agreement with the EU are proposed.

Додаток В

метадані

Заголовок
Міграційна політика України в умовах імплементації Угоди про Асоціацію з ЄС.docx

Автор
Кепіна Єлизавета Олександрівна

Науковий керівник / Експерт
Козачок Т.С.

підрозділ
кафедра міжнародного менеджменту

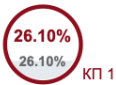
Перелік можливих спроб маніпуляцій з текстом

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

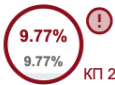
Заміна букв		0
Інтервали		1
Мікропробіли		40
Білі знаки		1
Парафрази (SmartMarks)		311

Обсяг знайдених подібностей

Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.



25
Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2



13278
Кількість слів



103284
Кількість символів

Подібності за списком джерел

Прокручайте список та аналізуйте, особливо, фрагменти, які перевищують КП 2 (позначено жирним шрифтом). Скористайтесь посиланням "Позначити фрагмент" та перегляньте, чи є вони короткими фразами, розкиданими в документі (випадкові схожості), численними короткими фразами поруч з іншими (мозаїчний плагіат) або великими фрагментами без зазначення джерела (прямий плагіат).

10 найдовших фраз

Копір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17747/Musienko_Osoblyvosti_vplyvu_mizhnarodnoi_trudovoi_mihratsii_na_ekonomiku_Ukrainy.pdf?sequence=1&isAllowed=y	159	1.20 %
2	https://europewb.org.ua/strategiya-migratsijnoyi-polityky-do-2025-roku/	146	1.10 %
3	https://europewb.org.ua/strategiya-migratsijnoyi-polityky-do-2025-roku/	79	0.59 %
4	http://eprints.cdu.edu.ua/1972/1/tez2.pdf	70	0.53 %
5	http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/111_Malynovska-2b112.pdf	47	0.35 %
6	http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2019/Sbornik_OBGD_2019.pdf	46	0.35 %